

OPĆINA TUČEPI

PLAN RAZVOJNIH PROJEKATA

URBOS doo Split
Biro za prostorno planiranje,
urbanizam i zaštitu okoliša

Split, listopad 2011.

Naručitelj: OPĆINA TUČEPI

PLAN RAZVOJNIH PROJEKATA

Izvršitelj: **URBOS doo Split**
Biro za prostorno planiranje,
urbanizam i zaštitu okoliša

Direktor: Gordana Radman, dipl.inž.arh.

Voditelj: dr.sc.Zoran Radman, znanstveni suradnik

Radni tim: Maja Madiraca, dipl.oec.
dr.sc.Zoran Radman, znanstveni suradnik
Ivana Katuriđ, povj.umj.; M. urb.manag.
Hrvoje Bota, dipl.inž.arh.
Ivana Bubić, dipl. oec.
Mislav Madiraca, stud.ekon.

Split, listopad 2011.

SADRŽAJ

1. UVOD

- 1.1.** Metodologija i ciljevi izrade Plana Razvojnih Programa i Projekata
- 1.2.** Osnovni podaci o Općini Tučepi

2. ANALIZA RAZVOJNIH POTENCIJALA OPĆINE

- 2.1.** Izvod iz dokumenata prostornog uređenja
- 2.2.** Razvojni dokumenti

3. ANALIZA ŠIREG PROSTORNOG KONTEKSTA

- 3.1.** Položaj Općine Tučepi u odnosu na susjedne općine
- 3.2.** Infrastruktura opremljenost
- 3.3.** Prirodne i krajobrazne vrijednosti područja
- 3.4.** Stupanj razvijenosti općine
- 3.5.** Razvojne mogućnosti i ograničenja

4. REGIONALNI, NACIONALNI I EU KONTEKST RAZVOJA

- 4.1.** Razvojna strategija Splitsko dalmatinske županije
- 4.2.** Nacionalne strategije i operativni programi

5. RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI

- 5.1.** Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere
- 5.2.** Razvojni program i projekti

6. PROVEDBENI OKVIR

- 6.1.** Financijski okvir
- 6.2.** Institucionalni okvir

7. DODACI

- 7.1.** Razrada projekata prema logičkoj matrici

1. UVOD

1.1. Metodologija i ciljevi izrade Plana Razvojnih Programa i Projekata

Proces izrade Plana razvojnih programa i projekata započeo je u travnju 2011. godine, organiziranjem niza radionica i sastanaka te konzultacijama oko specifičnih razvojnih pitanja.

U procesu izrade Plana razvojnih programa i projekata sudjelovali su prvenstveno:

- Predstavnici Općine Tučepi
- Predstavnici svih dijelova društva Općine Tučepi, odnosno zainteresirani dionici
- Predstavnici tvrtke URBOS kao moderatori

Izrada Plana razvojnih programa i projekata temeljila se na uvažavanju i primjeni osnovnog pristupa i načela u Europskoj Uniji koja se koriste pri izradi Planova razvojnih programa i projekata:

- lokalno vlasništvo Programa i projekata;
- posvećenost svih zainteresiranih strana pripremanju i izradi Razvojnih programa i projekata;
- transparentnost tijekom pripreme i izrade Razvojnih programa i projekata;
- uključenost svih značajnih lokalnih partnera i zainteresiranih strana (načelo participativnosti).

U procesu izrade Plana razvojnih Programa i Projekata zadatak prve faze bio je prikupljanje svih bitnih informacija, analiza, planova i programa, drugih strateških razvojnih dokumenata i raspoloživih ocjena koje se odnose na gospodarski i društveni razvoj Općine Tučepi. Prethodni materijali poslužili su kao osnova za rasprave u nizu održanih radionica i izdvojenih sastanaka sa predstavnicima Općine Tučepi te je utvrđena osnovna ocjena stanja, identificirani su ključni razvojni resursi, problemi i potrebe u gospodarskom i društvenom razvitku Općine Tučepi.

U slijedećoj fazi izrade održane su radionice na kojima su raspravljani i utvrđeni razvojni ciljevi i prioritete Općine Tučepi.

Usljedio je daljnji korak u procesu izrade, prikupljanje prijedloga razvojnih projekata te izrada baze projekata. U sklopu ovog koraka analiziran je odnos između razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera koje su utvrđene i usuglašene na nivou Općine i razvojnih aktivnosti koje se sada provode ili se planiraju provesti u Županiji.

U prvim radionicama koje su održane u veljači 2011. prikupljeno je ukupno 60 prijedloga projektnih ideja. Broj prijedloga projektnih ideja potvrđuje visoku zainteresiranost ključnih dionika razvoja u Općini Tučepi.

Na drugom sastanku sa predstavnicima Općine Tučepi i drugim subjektima razvoja u svibnju 2011. definirano je 17 razvojnih projekata.

Posebna se pažnja posvetila povezanosti i usklađenosti ciljeva lokalnog razvoja sa županijskim razvojnim ciljevima i mjerama, nacionalnim razvojnim ciljevima te razvojnim ciljevima EU, poglavito onih u okviru programskog razdoblja za 2007-2013.

Plan razvojnih programa i projekata sadrži plan provedbe, tj. navedene su institucije i mehanizmi provedbe, opisano je pribavljanje sredstava i financiranje, obrazložen je i osnovni pristup u vrednovanju te osnovni pokazatelji za praćenje i vrednovanje provedbe Projekata.

1.2 Osnovni podaci o Općini Tučepi

Općina Tučepi, približne veličine 22 km² i 1.918 stanovnika u 2011. Godini, ima prosječnu gustoću naseljenosti od 87,2 st/km².

Tablica 1. Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti

broj stanovnika			površina km ²	gustoća naseljenosti st/km ²		
1991.	2001.	2011.		1991.	2001.	2011.
1.760	1763	1918	22	80	80	87

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 2. Broj kućanstava i stanova

broj kućanstava			broj stanova stalnog stanovanja	
1991.	2001.	2011.	2001.	2011.
524	560	661	553	751

Izvor: Državni zavod za statistiku

2. ANALIZA RAZVOJNIH POTENCIJALA OPĆINE

2.1. Izvod iz dokumenata prostornog uređenja

Prostornim planom su utvrđena građevna područja za razvoj i širenje naselja, režimi uređivanja i zaštite prostora, zaštite prirodnih i kulturno povijesnih obilježja.

Također je utvrđena obveza usklađivanja i/ili izrade dokumenata prostornog uređenja detaljnijeg stupnja razrade.

Prostornim planom Općine usklađuju se i osiguravaju interesi koji proizlaze iz ustroja lokalne samouprave i uprave, među kojima su najznačajniji:

- ravnomjerni gospodarski i društveni razvitak
- usklađivanje interesa i stajališta općina i gradova s interesima Županije i Države
- uvjeti za uređenje i zaštitu prostora
- sustav središnjih naselja
- mreža objekata društvenih djelatnosti
- određivanje uvjeta i osiguravanje prostora za prometnu i drugu infrastrukturu i dr.

Prostorni plan polazi od temeljnih postavki:

- racionalnog korištenja prostora
- poštivanje prirodnih i antropogenih karakteristika prostora
- zaštite prostora i okoliša
- podizanje kvalitete življenja na prostoru županije
- interdisciplinarnog sagledavanja i rješavanja problema

Prostornim planom uređenja općine Tučepi definirani su ciljevi razvoja općinskog značaja:

Demografski razvoj

Opći ciljevi demografskog razvoja unutar prostora Općine Tučepi su:

- osigurati društveno prihvatljiv rast, odnosno poticati umjereni rast stanovništva kako bi se uspostavila društveno održiva naseljenost;
- stimulirati podizanje ukupne kvalitete stanovanja i življenja za sve starosne i društvene grupe (osiguranjem prostora za javne funkcije, smanjenjem deficita javnih sadržaja i sl.), nasuprot rastu prostora stambene namjene;
- osigurati prostorne preduvjete razvoju gospodarstva, malog poduzetništva u turizmu i ugostiteljstvu, proizvodnom zanatstvu i sl., radi podizanja stope aktivnog stanovništva;
- podržati aktivnu populacijsku politiku kako bi se socijalnim, gospodarskim i drugim mjerama usporilo ili zaustavilo negativne demografske, gospodarske i društvene procese na ovom području.

U razmatranju prognoze razvoja stanovništva usvojene su prognoze iz Prostornog plana uređenja Splitsko-dalmatinske županije kojima je za područje općine Tučepi predviđeno da će u 2015. godini živjeti 2500 stalnih stanovnika te oko 1000 povremenih stanovnika. Ove procjene u PPŽ su upitne jer prema popisu 2011. u općini živi 1918 stanovnika (porast za 0,87% godišnje), tako da nije za očekivati da će se u 2015.g doći do brojka od 2500 stanovnika. Isto tako, procjena povremenih stanovnika nije realna, obzirom da ta kategorija nije prisutna na prostoru općine Tučepi.

Odabir prostorno razvojne strukture

Na odabir prostorno razvojne strukture posebno utječu:

- fizičke datosti prostora;
- izuzetne prirodne i ambijentalne vrijednosti
- ograničeni mogući rast stanovništva;
- koridori krupne infrastrukture;
- prestrukturacija gospodarstva, posebno turizma
- politika korištenja i uređenja prostora.

Buduće uređenje prostora ispod JTC temeljit će se na prostornoj i funkcionalnoj transformaciji već izgrađenih, nekonsolidiranih naseljskih struktura, koja će rezultirati formiranjem novih mikrocentraliteta (novi trg s crkvom), uređenju novog pretežno turističkog područja na zapadnom dijelu naselja, te novom oblikovanju i preuređenju zone hotela «Jadran» u turističku zonu najviše kategorije.

Kriteriji u lociranju radnih i pratećih komunalnih djelatnosti za potrebe naselja se pooštavaju sve većim

prihvatanjem strogih ekoloških zahtjeva koje ove djelatnosti moraju zadovoljiti, bilo da se nalaze u zonama isključive namjene, bilo kao primarne ili sekundarne namjene u mješovitim zonama.

Razvoj gospodarstva će se poticati rasporedom gospodarskih sadržaja u komunalnu zonu mješovite namjene, primjerene okolišu i dislocirane od obalnog pojasa.

Posebnu ulogu u budućoj transformaciji gospodarske strukture i slike naselja imat će turizam kojeg je potrebno profilirati kao visokokvalitetni odmorišni, kongresni, zdravstveni, sportsko-rekreacijski, izletnički i sl. Turizam će realizacijom projekata obnove ruralnih i poluurbanih cjelina u Podbiokovlju imati značajan utjecaj na transformaciju i revitalizaciju, tj. turističku afirmaciju ovog prostora.

Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

Rješenje naseljske komunalne infrastrukture predstavlja prioritetan cilj uređenja naselja, što uključuje:

- izgradnju i dovršenje sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda,
- proširenje kapaciteta postojeće turističke luke,
- izgradnju i rekonstrukciju postojećih cestovnih veza s ostalim naseljima u Podbiokovlju,
- rješenje problema zbrinjavanja (i recikliranja) krutog otpada na cijelom području,
- izgradnju više javnih parkirališta (garaža),
- poboljšanje kvalitete elektroopskrbe i kabliranje elektroopskrbne mreže,
- uređenje postojećeg groblja i izgradnja novog groblja,
- organizacija i uređenje športsko-rekreacijskih površina,
- opremanje naselja objektima društvenog standarda (u skladu s mjestom i ulogom naselja u mreži naselja).

2.2. Razvojni dokumenti

Za općinu Tučepi nisu izrađeni drugi razvojni dokumenti, što se može ocijeniti kao nepovoljna činjenica. Upravljanje prostorom općine koje se ne temelji na integralnim razvojnim dokumentima neće biti uravnoteženo, odnosno održivo. Stoga se kao nužno nameće izrada odgovarajućeg lokalnog strateškog plana, bilo zasebnoj ili u okviru odgovarajuće Lokalne akcijske grupe (LAG-a), za čije osnivanje postoji inicijativa i u čiji bi sastav trebale ući općine Tučepi, Podgora, Gradac te grad Vrgorac.

3. ANALIZA ŠIREG PROSTORNOG KONTEKSTA

3.1. Položaj Općine Tučepi u odnosu na susjedne Općine

Općina Tučepi, položajno i funkcijski pripada obalnom području Županije i unutar nje prostornoj cjelini Makarskog priobalja. U odnosu na prostorne sustave Županije, prostor općine Tučepi ističe se:

- kao važno turističko središte Županije i Makarskog priobalja, koje zahtijeva povećanje kvalitete turističke ponude i smještajnih kapaciteta (boravišni, kongresni, zdravstveno-rekreacijski, rehabilitacijski (klimatski), seoski, izletnički, turizam prirodnih atrakcija i sl.),
- kao veće lokalno, područno (malo razvojno središte), koje zahtijeva kompletiranje funkcijama uprave, školstva, kulture, zdravstva, financijskih usluga, opskrbe i športa,

- kao specifično malo (poticajno) gospodarsko središte u kojem će se pored turizma, kao osnovne gospodarske grane, poticati malo poduzetništvo, poljoprivreda vezana uz maslinarstvo, vinarstvo i ostale tradicijske grane, ribolov i sl,
- kao prepoznatljiv urbani i ruralni prostor tj. prostor jedinstvenih krajobraznih karakteristika i specifičnog identiteta; longitudinalno naselje uz JTC te ambijentalne ruralne cjeline u Podbiokovlju.

3.2. Infrastruktura opremljenost

Promet

Cestovnu mrežu čine razvrstane i ostale ulice, pri čemu u funkcionalnoj shemi državna cesta D8 (Jadranska magistrala) čini i glavnu gradsku ulicu. Na području općine Tučepi izgrađene su sljedeće razvrstane ceste:

Tablica 3. Razvrstane ceste

<i>Državne ceste</i>			
D 8	državna cesta (Jadranska magistrala)	dionica dužine	2,90 km
D 512	državna cesta (Makarska-Ravča),	dionica dužine	4,16 km
	ukupna dužina		7,06km

Ostale ceste i ulice na području općine su nerazvrstane ceste i o njima skrbi Općina.

Glavnina cestovne mreže uspostavljena je u priobalnom dijelu Općine dok su podbiokovska naselja također povezana, ali neadekvatnom cestovnom mrežom.

Cestovna prometna mreža razvijala se tijekom vremena prateći urbanizaciju prostora u skladu sa topografijom terena i planinskim barijerama u zaleđu.

Obalni prostor općine, posebno u ljetnim mjesecima kad se broj stanovnika deseterostruko povećava, izložen je neprekidnoj degradaciji uslijed brzog razvitka automobilske prometa. Vrijednost obalnog prostora u velikoj mjeri povezana je s načinom rješavanja prometa u mirovanju. Granica podnošljivosti je često višestruko premašena, pa je zagušenje vozilima značajno ograničenje života u ljetnim mjesecima.

Porast životnog standarda rezultira povećanom mobilnošću, rastom broja motornih vozila i trenda korištenja za zadovoljavanje svakodnevnih prijevoznih potreba. Postojeća masovna upotreba osobnih motornih vozila dovodi do zagušenja ulične mreže, posebno u središnjem dijelu naselja i umanjuje atraktivnost područja.

Pomorski promet

Na području općine nalaze se sljedeće luke od važnosti za Županiju:

- LN; luka nautičkog turizma
- LS; športsko rekreativna lučica

Tučepi d.o.o. za komunalne djelatnosti (u 100-postotnom vlasništvu općine) posjeduje koncesiju na lučicu koja služi uglavnom za vezivanje brodova i brodica u vlasništvu mještana (domicilna lučica), ali dijelom i za potrebe nautičkog turizma. U lučici se nalaze 122 veza, i to:

- 76 vezova za brodove do 5 metara,

- 36 vezova za brodove od 5-7 metara,
- 9 vezova za brodove od 7-12 metara,
- 1 vez za brod preko 12 metara,
- Nedostaje prostor za turističke (izletničke) brodove.

Telekomunikacijska mreža

Osnovu telefonske mreže općine Tučepi i naselja Tučepi čini udaljeni pretplatnički stupanj (UPS), povezan svjetlovodnim sustavom prijenosa na AXE Makarska.

Korisnički vodovi kojima su telefonski pretplatnici povezani na komutacijski čvor položeni su gotovo u svakoj ulici i do svakog objekta uglavnom podzemno kabelima s bakrenim vodičima ili nadzemnim zračnim kabelom, također bakrenim vodičima presjeka 0,4 mm. Dostignuti stupanj razvoja telefonske mreže općine Tučepi je na europskom nivou sa 100 % digitaliziranom mrežom, sa 44 GTP/100 stanovnika.

Elektroprijenos i elektroopskrba

Na području općine Tučepi gotovo cijeli konzum smjestio se uz priobalni dio, a osim dvaju većih hotela nema značajnijih potrošača električne energije.

Općina Tučepi u priobalnom dijelu je tijekom godina praktički prerasla u jednu cjelinu. Izgradnjom obiteljskih kuća i privatnih turističkih apartmana uz jadransku magistralu nastao je jedinstveni distributivni konzum u dužini od cca 4 km.

Analizom potrošnje utvrđeno je da je velika neujednačenost potrošnje u zimskom i ljetnom periodu. Uzrok takve neujednačenosti leži u činjenici da je uz hotele prisutan i veliki broj turističkih apartmana.

Napajanje zapadnog dijela priobalja vrši se iz trafostanice 35/10 kV «Makarska» preko kabelskog izvoda 10 kV «Jadran», presjeka 150 mm², dok se istočni i sjeverni dio općine napaja iz trafostanice 35/10 kV «Podgora» preko zračnog izvoda 10 kV «Sv. Rok», presjeka 50 mm². Oba navedena izvoda u izvanrednim okolnostima mogu biti jedan drugome rezerva.

TS 35/10 kV «Makarska» je instalirane snage 2x8 MVA, a opterećena je sa cca 78% instalirane snage. TS 35/10 kV «Podgora» je instalirane snage 2x4 MVA, a opterećena je sa cca 56% instalirane snage.

Ocjena stanja postojeće elektroopskrbe općine Tučepi svodi se na slijedeće:

- Postojeća električna mreža 10 kV zadovoljava u pogledu prenosne moći vodova, dok broj i kapacitet postojećih trafostanica 10/0,4 kV treba povećati.
- Distributivna mreža 0,4 kV u priobalnom dijelu je uglavnom kabelska, te zadovoljava u pogledu sigurnosti i kvalitete isporučene električne energije.
Općenito stanje postojećeg elektroenergetskog sustava je zadovoljavajuće te se u perspektivi treba posvetiti:
- Dogradnji novog sustava elektroopskrbe sukladno planiranom demografskom, gospodarskom i prostornom razvoju općine kao i aktualnim elektroprivrednim razvojnim koncepcijama prenosne mreže visokih napona i područnih distribucijskih mreža s generalnom orijentacijom na postupnu primjenu novog sustava distribucijskih napona i novih tehničko-tehnoloških rješenja i ugradnju nove elektroenergetske opreme i uređaja.

Vodoopskrba

Vodoopskrba naselja Tučepa riješena je u okviru regionalnog vodovoda makarskog primorja, kojim se opskrbljuju pitkom vodom i sva ostala naselja makarskog primorja.

Zahvat vode izvršen je na rijeci Cetini, a magistralni (transportni) cjevovod dugačak je cca 54 km, te se iz njega opskrbljuju vodospreme iznad svih mjesta potrošnje.

Konačni kapacitet cijelog sustava iznosi cca 400 l/sek.

Postojeća vodosprema u naselju Tučepi je zapremnine 1000 m³, smještena je na koti +75,00 m n.m. Iz nje se vrši opskrba cjevovodom Ø 200 mm do postojeće mjesne mreže koja je izvedena od cjevovoda Ø 150 mm do Ø 50 mm.

Na istočnom dijelu naselja (Bili brig) planira se izgradnja nove vodospreme „Tučepi 2“, kapaciteta 1000 m³, a za koju je ishodena građevinska dozvola.

Prije izgradnje regionalnog vodovoda naselje Tučepa se snabdijevalo vodom iz kaptaže jednog lokalnog izvora „Orašće“. Stara vodosprema koja je u sustavu lokalnog izvora nalazi se na koti +64,00 m n.m, zapremine je 150 m³, a sa mjesnom mrežom povezana je cjevovodom Ø 150 mm. Izgradnjom regionalnog vodovoda ova vodosprema se i dalje koristi za snabdijevanje zaseoka.

Odvodnja

Dio naselja Tučepi ispod JTC ima razdjelni sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda, a zaseoci Podbiokovlja, koji se ovim planom revitaliziraju, imaju septičke jame.

Odvodnja oborinskih voda riješena je površinski. Mjestimično postoje posebni kanali i rigoli za odvodnju oborinske vode do mora, dok se većinom oborinska voda slijeva po prirodnim tokovima.

3.3. Prirodne i krajobrazne vrijednosti područja

U geografskom smislu, pored svoje pripadnosti makarskom priobalju, prostor Općine Tučepi dio je podbiokovskog područja.

U sastavu i građi reljefa prevladavaju vapnenci od kojih su izgrađeni planinski masivi te djelomično i primorske padine. Prostor pripada kraškom području kojeg karakterizira slikovit krajobraz. Geomorfološki i krajobrazno gledano to je jedinstveni sraz planinskog masiva i mora. Sivo surovi masiv Biokova, zelene površine borovih šuma, maslinici, šljunčane plaže, modro blještavilo mora te blaga mediteranska klima čine osnovna obilježja ovog prostora.

Morfologija koja je karakteristična za prostor podbiokovlja je u dosadašnjem rastu urbane strukture u velikoj mjeri utjecala na izgradnju svih naselja uz obalu, pa samim time i naselja Tučepi. Prostor je ograničen morskom obalom-morem na jugu, te strmim padinama Biokova na sjeveru.

Tako se stari dio naselja, poštujući prirodne odlike terena (poljoprivredno i drugo korisno zemljište) grupirao na najsjevernijim prostorima podbiokovskih padina, dok se samo nekoliko grupica kuća raspršilo oko «sride sela», ali ponovo na istoj nadmorskoj visini.

Nasuprot tome, pojavom turizma, novi dio naselja nastaje isključivo uz obalnu crtu koristeći prostor u neposrednoj blizini mora koji predstavlja osnovni gospodarski resurs.

Strmi tereni sa vrlo malo zaravnjenih površina podesnih za izgradnju, odnosno stvaranje kvalitetnijih urbanih struktura, usko povezani sa gospodarskim kretanjima u pojedinim vremenskim razdobljima, najznačajnije su utjecali na stvaranje urbane strukture.

Reljef područja tj. strmi tereni, predstavljaju poseban problem u prometnom povezivanju glavnog naselja i pripadajućih zaselaka. Današnja Jadranska magistrala (D 8) u naravi je postala naseljska ulica, a teška konfiguracija terena zasigurno će otežati i usložiti gradnju nove brze ceste padinama Biokova, sukladno rješenjima Strategije prometnog razvitka RH i Prostornog plana uređenja Splitsko-dalmatinske županije.

Osim geografskog položaja i smještaja ovaj prostor odlikuju povoljne klimatske osobine. Klima je izrazito mediteranska, s dugim toplim ljetima i blagim vlažnim zimama.

Pod hidrološko-hidrografskim osobinama područje spada u vapnenački krški prostor. Na tom prostoru nema većih nadzemnih tokova jer atmosferska voda ponire u dubinske slojeve, gdje na kontaktu fliša i vapnenca te drugih manje propusnih stijena, u uskom primorskom pojasu, izbijaju manji izvori. Uporedo s ovim izvorima javljaju se izvori i u samom moru na cijelom području.

Pedološka svojstva ukazuju na vrlo malo vrijednog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivredne površine su male i usitnjene.

Šume imaju isključivo ekološku, estetsku i turističko rekreacijsku vrijednost. Vrlo specifična struktura reljefa kao i sastava tla razdijelila je ukupni prostor na područja obuhvaćena različitim vrstama šumske vegetacije. Tako je na priobalnom pojasu prisutan kultivirani krajolik na kojem su prirodne biljne zajednice mahom nestale, ali su ih zamijenile umjetno podignute šume alepskog bora i na nekoliko mjesta u višim zonama i crnog bora. Glavni fitosociološki obrisi su sačuvani, ali je fizionomska komponenta bila izložena dugotrajnom utjecaju čovjeka, posebno intenzivnom stočarenju i drvarenju. Zbog toga u višoj planinskoj zoni šume nalazimo samo po vrtačama.

More predstavlja najvažniji prirodni potencijal područja i to kao osnova za razvoj turizma i rekreacije, te izvor hrane. Zahvaljujući brojnim siparima i bujičnim plavinama uz more su nastala poznata žala i plaže Makarske rivijere, od kojih je plaža naselja Tučepi jedna od najljepših.

Važno je naglasiti da cijelo područje Općine leži na tektonski vrlo nestabilnom tlu, pripada potresnoj zoni VIII/IX stupnja po Mercallijevoj skali.

Sjedinjenost različitih, ali impresivnih elemenata i oblika na uskom području pruža izuzetnu prirodnu osnovu za razvoj turizma, specifične poljoprivredne proizvodnje vezane uz zdravu hranu, maslinarstvo i obiteljska gospodarstva te ribarstvo.

Područja prirodne baštine koja su pod posebnom zaštitom uglavnom su na planini Biokovo, odnosno u neposrednom kontaktnom području (kulturni krajobraz).

Park prirode Biokovo utvrđen je Zakonom još 1981. godine. Od ukupne površine od 19.550 ha na području općine Tučepi je oko 1430 ha.

3.4. Stupanj razvijenosti općine

Ocjena stupnja razvijenosti jedinica lokalne samouprave sukladno Zakonu o regionalnom razvoju ("Narodne novine", br.153/09) temelji se na indeksu razvijenosti.

Indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave određuje se na temelju sljedećih pokazatelja:

1. *stope nezaposlenosti* (stopa nezaposlenosti izračunava se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih te nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne samouprave),
2. *dohotka po stanovniku* (dohodak po stanovniku izračunava se kao omjer ukupnog iznosa dohotka kojega su tijekom jednoga poreznog razdoblja (kalendarska godina) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave za koju se vrši izračun, i broja stanovnika koji žive na području te jedinice.),
3. *proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku*, (proračunski prihodi jedinica lokalne samouprave po stanovniku izračunavaju se kao omjer ostvarenih prihoda jedinica lokalne samouprave, umanjenih za prihode: od domaćih i stranih pomoći i donacija, iz posebnih ugovora: sufinanciranje građana za mjesnu samoupravu ostvarene na osnovi dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći za izravnjanja za financiranje decentraliziranih funkcija i od prireza porezu na dohodak i broja stanovnika na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.),
4. *općega kretanja stanovništva* (izračunava se kao omjer usporedivog broja stanovnika jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u dva zadnja popisa stanovništva Republike Hrvatske.) i
5. *stope obrazovanosti* (stopa obrazovanosti izračunava se kao udjel stanovništva sa završenom srednjom školom i višom razinom obrazovanosti u ukupnom stanovništvu, u dobi između 16 i 65 godina, na području jedinice lokalne samouprave).

Na temelju navedenih kriterija indeks razvijenosti općine Tučepi iznosi **101,41%**, što znači da je za 1,41% veći od državnog indeksa razvijenosti.

Na temelju dobivenog indeksa razvijenosti, sukladno Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine", br. 89/10), prema stupnju razvijenosti općine i gradovi razvrstavaju se u 5 skupina, i to ovisno o vrijednosti njihova indeksa razvijenosti u odnosu na prosjek RH :

- I. indeks manji od 50% prosjeka RH,
- II. indeks 50% - 75% prosjeka RH,
- III. indeks 75% - 100% prosjeka RH,
- IV. indeks 100% - 125% prosjeka RH,
- V. indeks veći od 125% prosjeka RH.

Općina Tučepi sa indeksom razvijenosti od 104,1% svrstana je po razvijenosti u **IV skupinu** jedinica lokalne samouprave.

3.5. Razvojne mogućnosti i ograničenja

U dosadašnjem razvoju općine uočavaju se sljedeći **problemi, slabosti i moguća ograničenja budućeg razvoja**, koji su većinom izvan nadležnosti jedinice lokalne samouprave:

- neučinkovit sustav osiguranja prostora za javne i zajedničke namjene, odnosno osiguranja prostora od javnog interesa;
- nedostatak strategije razvitka turizma šireg područja (makarskog priobalja);
- bespravna gradnja kao pokazatelj općeg nedostatka vladavine prava;
- nedostatak javnih prostora i sadržaja, nepostojanje mreže javnih prometnica i parkirališta, nedostaci infrastrukture;
- opći problemi komunalnog uređenja (zastarjela ili nedostatna infrastruktura, nedovršena kanalizacijska mreža bez centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda).

Temeljni resursi na kojima će se temeljiti budući razvoj područja su:

- prirodni resursi; obala i more
- geografski smještaj i uvjeti (klima, more, topografija,...);
- prirodna baština;
- stanje okoliša;
- kulturna baština;
- ljudski resursi.

4. NACIONALNI I REGIONALNI RAZVOJNI OKVIR

4.1. Nacionalne strategije

Nacionalna strategija regionalnog razvoja je važna za podizanje blagostanja svih hrvatskih regija te smanjenja zaostajanja za prosjekom EU. Njome su utvrđeni razvojni ciljevi usmjereni prema društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, smanjenju regionalnih razvojnih nejednakosti te jačanju razvojnog potencijala onih dijelova zemlje koji zaostaju u razvoju.

Zbog sve većeg produbljivanja društveno-gospodarskih razlika i razvojnih mogućnosti u različitim dijelovima zemlje te među različitim društvenim skupinama, Republika Hrvatska utvrdila je potrebu definiranja koherentne regionalne razvojne politike¹.

Jedan od temeljnih strateških ciljeva je razvoj županija i statističkih regija kojima se nastoji postići bolja povezanost lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s nacionalnim razvojnim prioritetima, a koji pruža osnovu za strateško planiranje i izradu razvojnih programa.

Na porast značenja regionalne razvojne politike je pristupanje EU. U vez s tim iznimno je važno biti dobro pripremljen za korištenje fondova Europske Unije namijenjenih regionalnom razvoju

Strategija kao važan međusektorski i teritorijalno usmjeren sastavni dio planiranja nacionalnog razvojnog procesa ima za temeljni cilj pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.

Jedan od tri specifična strateška cilja koji je relevantan za razmatrano područje je: "Razvoj županija i statističkih regija"². Općina Tučepi u Splitsko dalmatinskoj županiji pripada Jadransko Hrvatskoj regiji (sa 1.441.035 stanovnika).

Ovaj strateški cilj se temelji na potrebi boljeg povezivanja razvojnih prioriteta središnje razine s potrebama statističkih regija te jedinica lokalne i regionalne samouprave. Također ovaj strateški cilj stavlja lokalne i regionalne sudionike razvojnog procesa u središte razvoja njihovih područja, i to njihovim uključivanjem pri identificiranju prioriteta potreba njihove županije ili statističke regije i predlaganju zajedničkih strateških rješenja.

Ovakav pristup opravdava se time što stanovništvo na lokalnoj i regionalnoj razini mnogo jasnije razumije teškoće s kojima se susreće nego oni koji planiraju razvoj na nacionalnoj razini. Specifični lokalni i regionalni problemi često zahtijevaju specifična lokalna ili regionalna rješenja. Bez obzira na činjenicu da održivi razvoj i gospodarska i socijalna kohezija mogu biti središnji ciljevi Vladine politike, međutim nijedan od njih ne može biti postignut samo putem upravljanja razvojem odozgo (tzv. *top-down* pristupom) i programa osmišljenih isključivo na središnjoj razini. Stoga se lokalni i regionalni sudionici razvojnog procesa trebaju osposobiti za rješavanje razvojnih izazova svojih područja. Oni trebaju sudjelovati u identificiranju i

¹ Cilj je politike regionalnog razvoja pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala.

² NUTS (franc. Nomenclature des unités territoriales statistiques): Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat). NUTS 2: druga razina NUTS klasifikacije. Prostorne jedinice za statistiku na razini NUTS 2 imaju između 800.000 i 3.000.000 stanovnika.

usklađivanju prioriteta potreba, oblikovanju i provedbi rješenja, čime se jača demokratska osnova odlučivanja i osigurava legitimitet razvojnih projekata a lokalna zajednica osposobljava za rješavanje vlastitih problema.

Za regiju Jadranska Hrvatska Strategijom regionalnog razvoja definirani su sljedeći ciljevi

1. Održivo gospodarenje prirodnim i kulturnim vrijednostima u svrhu jačanja konkurentnosti regije

- Razvoj selektivnih oblika turizma, diversifikacija usluga i proširenje turističke ponude te poboljšanje kvalitete postojećih i izgradnja novih smještajnih kapaciteta i pratećih sadržaja
- Održivi razvoj zaštićenih područja
- Održivo gospodarenje prirodnim resursima
- Valorizacija i revitalizacija kulturne i prirodne baštine
- Održivi razvoj poljoprivrede

2. Razvoj regionalne infrastrukture

- Razvoj i unapređenje prometne infrastrukture i logistike te intermodalnog prometa za robu i putnike
- Razvoj i unapređenje javne infrastrukture
- Razvoj i unapređenje energetske infrastrukture
- Razvoj i unapređenje informatičke i elektroničke komunikacijske infrastrukture
- Razvoj i unapređenje sustava navodnjavanja
- Razvoj sustava javne vodoopskrbe i javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i ostale komunalne infrastrukture

3. Jačanje konkurentnosti poslovnog sektora

- Razvoj gospodarstva kroz jačanje strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama poslovnog sektora
- Poticanje poduzetništva i samozapošljavanja
- Jačanje poslovne infrastrukture i poslovnih potpornih institucija
- Tehnološko osuvremenjivanje, restrukturiranje i diversifikacija gospodarstva
- Razvoj proizvoda i usluga s većom dodanom vrijednošću
- Povezivanje poslovnog, znanstveno-istraživačkog i/ili javnog sektora u svrhu transfera znanja, uvođenja novih tehnologija i komercijalizaciju inovacija i razvoj klastera

4. Zaštita okoliša

- Gospodarenje otpadom
- Zaštita od požara
- Zaštita voda i mora
- Zaštita zraka i tla
- Razvoj i promicanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti

4.2. Razvojna strategija Splitsko dalmatinske županije

Sukladno Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske temeljni planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju osnovni smjerovi razvoja (ciljevi i prioriteti) jedinice područne (regionalne) samouprave jest Županijska razvojna strategija (ŽRS).

Županijska razvojna strategija ŽRS ključni je planski dokument za županije definiran unutar Strategije regionalnog razvoja RH s ciljem dugoročnog društveno-gospodarskog razvoja županije. Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija zadane su Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53-1304/2010).

Osnovni smjerovi razvoja u ŽRS moraju biti u suglasju s ciljevima i prioritetima razvoja utvrđenim u Strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske kao osnovnom planskom dokumentu središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog razvoja. ŽRS je predviđena kao logičan nastavak tzv. regionalnih operativnih programa (ROP-ova) koji su dosad pripremljeni u gotovo svim županijama.

Ciljevi Županijske razvojne strategije jesu:

- postići konsenzus među svim relevantnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim partnerima vezanim za razvojne potrebe županije (gospodarski razvoj, zapošljavanje i edukaciju, infrastrukturu, okoliš, lokalni, urbani i ruralni razvoj, rješavanje pitanja siromaštva i socijalne isključenosti) te, sukladno tomu, služiti kao osnova za pregovaranje, usklađivanje i financiranje aktivnosti definiranih strategijom;
- dati osnovne smjernice za izradu županijskih razvojnih projekata;
- pomoći ispunjenju zajedničkih strateških ciljeva u suradnji sa susjednim županijama te stvoriti osnovu za djelovanje u vezi s prekograničnim, transnacionalnim i međuregionalnim potrebama i mogućnostima;
- dati osnovne smjernice za lokalne razvojne planove i projekte jedinica lokalne samouprave.

Razvojna strategija Splitsko dalmatinske županije odredila je pet strateških ciljeva kojima želi ostvariti viziju Splitsko dalmatinske županije kao visoko razvijene, razvojno dinamične, pomorsko orijentirane i otvorene europsko-mediteranske regije.

Konkurentno gospodarstvo kao prvi strateški cilj nastoji se postići stvaranjem konkurentnog gospodarstva temeljenom na znanju, kroz jačanje poduzetničke infrastrukture, razvoj turizma, poljoprivrede, ribarstva i marikulture te razvoj ruralnog područja poboljšanjem uvjeta života i rada na selu.

Razvoj infrastrukture, zaštite prirode i okoliša kao drugi strateški cilj planira se ostvariti jačanjem prometne i komunalne infrastrukture (razvojem cestovne, željezničke i lučke infrastrukture te razvojem zračnog prometa), poboljšanjem energetskog sustava, korištenjem obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, te putem zaštite prirode i okoliša.

Razvoj ljudskih resursa i povećanje kvalitete života kao treći strateški cilj trebao bi se ostvariti razvojem ljudskih resursa i povećanim zapošljavanjem, poboljšavanjem uvjeta u institucijama socijalne skrbi, povećanjem brige za mlade, razvojem športa i kulture, razvojem sustava odgoja i obrazovanja, poboljšanjem zdravstvenog osiguranja i razvoj kulturnih sadržaja.

Unapređenje upravljanja razvojem kao četvrti strateški cilj ostvarit će se poboljšanjem kvalitete upravljanja lokalne i regionalne samouprave (razvojem sustava strateškog upravljanja, uvođenjem elektroničko-informacijskog dokumentacijskog sustava i dr.), jačanjem kvalitete života i socijalne kohezije (jačanjem i suradnjom sa civilnim društvom putem partnerskih odnosa), te putem međunarodne suradnje.

Jačanje prepoznatljivosti županije kao posljednji strateški cilj ostvarit će se jačanjem regionalnog identiteta te promicanjem gospodarskih potencijala.

Razvojni programi i projekti općine Tučepi trebaju biti u suglasju i u funkciji ostvarivanja strateških ciljeva i prioriteta definiranih u Razvojnoj strategiji Splitsko dalmatinske županije.

5. RAZVOJNI PROGRAMI I PROJEKTI

5.1. Razvojni ciljevi, prioriteti i mjere

Budući se radi o Planu razvojnih programa i projekata oni nisu izvedeni iz prethodno definiranih ciljeva, već su primjenom participativne metode definirani na radionicama na kojima su sudjelovali predstavnici gospodarstva, društvenih djelatnosti, civilnog društva i lokalnih institucija. Definirani programi i projekti uklopljeni su u ciljeve i prioritete naznačene u Razvojnoj strategiji Splitsko dalmatinske županije.

CILJ	PRIORITET	Mjera	Projekt
Konkurentno gospodarstvo	Razvoj turizma i jačanje poduzetničke infrastrukture i privlačenje ulaganja	Unapređenje turističkih programa i proizvoda	Projekt 1. Razvoj ekstremnih sportova na području općine. I-faza: Studija izvodivosti razvoja (ekstremnih) sportova u funkciji jačanja turističke ponude.
			Projekt 2. Projekt revitalizacije pastirskog sela „Mali Vrv“ sa uređenjem pristupne prometnice, cca. 50 staja na cca.1,5 ha.
			Projekt 3. Projekt obnove eko sela „Mravičići“ (stara uljara), sa obnovom tradicionalnih obrta u Mravičićima
			Projekt 18. Izgradnja sportsko – rekreacijske zone „Ravnice“
		Poboljšanje turističke infrastrukture	Projekt 4. Održivo i cjelovito korištenje (uređenje, održavanje) obalnog područja (3500 m). I - faza je studija održivog i cjelovitog korištenja obalnog područja.
			Projekt 5. Uređenje poljskih putova (vinski, maslinarski), tematskih staza, te staza od naselja Tučepi uz JTC prema zaseocima (do izvorišta, polja, zaselaka i sl.) u dužini cca. 10 km.
			Projekt 6. Projekt povezivanja sakralnih objekata – crkava (8) s ciljem njihove prezentacije (Crkveno Zvono) u ukupnoj duljini 12 km.
			Projekt 7. Proširenje kapaciteta marine za 80 vezova.
	Razvoj poljoprivrede i razvoj ruralnog	Unapređenje poljoprivredne	Projekt 8. Izgradnja uljare sa punionicom u komunalno-

	područja	proizvodnje i obnove ruralnih cjelina sa tradicionalnim zanatima s posebnim naglaskom na eko proizvodnji	servisnoj zoni.
Razvoj infrastrukture, zaštita prirode i okoliša	Podizanje kvalitete prometne infrastrukture	Poboljšanje prometa u mirovanju	Projekt 9. Izgradnja javnih garaža za 300 garažnih mjesta.
	Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	Podizanje kvalitete sustava odvodnje	Projekt 10. Izgradnja bio-pročistača otpadnih voda naselja Tučepi
	Poboljšanje energetskeg sustava i korištenja obnovljivih izvora	Poboljšanje javne rasvjete	Projekt 11. Energetska učinkovitost u sustavu javne rasvjete.
	Zaštita prirode i okoliša	Razvoj sustava zaštite i spašavanja	Projekt 12. Izgradnja vatrogasnog doma u komunalnoj zoni.
Razvoj ljudski resursa i povećanje kvalitete života	Unapređenje javnih usluga	Poboljšanje uvjeta za učenje i kvalitetu rada u obrazovnim institucijama	Projekt 13. Uspostave internet „free“ zone. I-faza: Elaborat izvedivosti. Projekt 14. Nadogradnja osnovne škole te izgradnja školske sportske dvorane uz školu.
	Razvoj kulturnih sadržaja te održavanje i održivo korištenje kulturne baštine	Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine	Projekt 15. Izrada programa i projektne dokumentacije za izgradnju i uređenje mjesnog trga sa crkvom, muzejom i drugim kulturnim sadržajima.
Unapređenje upravljanja razvojem	Razvoj informacijsko-dokumentacijskog sustava u lokalnoj upravi	Unapređenje upravljanja uređenim građevinskim zemljištem	Projekt 16. Program aktivne zemljišne politike i implementacije dokumenata prostornog uređenja - I faza: Elaborat izvedivosti.
			Projekt 17. Nova katastarska izmjera za općinu Tučepi.

6. PROVEDBENI OKVIR

6.1. Financijski okvir

Financijski okvir odabranih projekata dobiven je preliminarnom kalkulacijom za pojedine radnje i aktivnosti potrebne za realizaciju projekata koji obuhvaćaju izradu potrebne dokumentacije, kao i planova, studija i projekta, uređenje zemljišta te samu izgradnju i opremanje.

PREGLED RAZVOJNIH PROGRAMA (PROJEKATA) SA ORIJENTACIJSKIM IZNOSIMA ULAGANJA

Red. br:	NAZIV PROJEKTA	Opis projekta	ORIJENTACIJSKA VRIJEDNOST PROJEKTA
1.	Razvoj ekstremnih sportova na području općine. I-faza: Studija izvodivosti razvoja (ekstremnih) sportova u funkciji jačanja turističke ponude.	Analiza prirodnog resursa. Analiza turističke ponude i potražnje. Prijedlog mjera i aktivnost razvoja sportske ponude.	100.000,00 kn
2.	Projekt revitalizacije pastirskog sela „Mali Vrv“ sa uređenjem pristupne prometnice, cca. 50 staja na cca.1,5 ha.	Izrada geodetske podloge 1:2000, konzervatorskog elaborata i projekta adaptacije. Adaptacija staja i uređenje pristupnog puta.	4.200.000,00 kn
3.	Projekt obnove eko sela „Mravičići“ (stara uljara), sa obnovom tradicionalnih obrta u Mravičićima	Izrada geodetske podloge 1:2000, prostorno-povijesna analiza, izrada kataloga građevina i sklopova sa mjerama sanacije, konzervacije i adaptacije. Obnova - adaptacija građevina i tradicionalnih obrta.	3.200.000,00 kn
4.	Održivo i cjelovito korištenje (uređenje, održavanje) obalnog područja (3500 m). I - faza je studija održivog i cjelovitog korištenja obalnog područja.	Analiza prirodnog resursa. Analiza postojećeg korištenja i zauzetosti, prostornih mogućnosti korištenja te načina korištenja s prijedlogom mjera i aktivnosti.	150.000,00 kn
5.	Uređenje poljskih putova (vinski, maslinarski), tematskih staza, te staza od naselja Tučepi uz JTC prema zaseocima (do izvorišta, polja, zaselaka i sl.) u dužini cca. 10 km.	Probijanje do širine 3 m, izravnavanje planuma puta, izrada posteljice i nanošenje makadamskog pokrova.	700.000,00 kn
6.	Projekt povezivanja sakralnih objekata – crkava (8) s ciljem njihove prezentacije (Crkveno Zvono) u ukupnoj duljini 12 km.	Probijanje puta do širine 3 m, izravnavanje planuma puta, izrada posteljice i nanošenje makadamskog pokrova.	840.000,00 kn

7.	Proširenje kapaciteta marine za 80 vezova.	Izrada maritimnog rješenja, izrada UPU-a, te izrada projekta za povećavanja priveznog kapaciteta u marini za 80 vezova. Izgradnja novog priveznog gata, ujedno i valobrana u dužini cca. 300 m.	45.000.000,00 kn
8.	Izgradnja uljare sa punionicom u komunalno-servisnoj zoni.	Izrada UPU-a komunalne zone. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa za 1000 m ² zemljišta. Izrada posebne geodetske podloge i parcelacijskog elaborata. Izrada idejnog i glavnog projekta za pogon uljare sa punionicom za cca. 250 m ² GBP. Izgradnja uljare sa opremom (za 1500 kg/h). Izgradnja pristupne ceste cca. 300 m.	3.500.000,00 kn
9.	Izgradnja javnih garaža za 300 garažnih mjesta	Projektiranje i izgradnja garaža unutar naselja Tučepi prema UPU, cca. 9000 m ²	20.000.000,00 kn
10.	Izgradnja bio - pročištača otpadnih voda naselja Tučepi.	Projektiranje i izgradnja uređaja za pročišćavanje do 20000 ES.	22.500.000,00 kn
11.	Energetska učinkovitost u sustavu javne rasvjete.	Izvođenje elektroinstalacijskih radova prema investicijskoj studiji energetske učinkovitosti	1.640.740,00 kn
12.	Izgradnja vatrogasnog doma u komunalnoj zoni.	Izrada geodetske situacije. Izrada idejnog i glavnog projekta vatrogasnog doma GBP cca. 1000 m ² . Izgradnja vatrogasnog doma.	11.522.500,00 kn
13.	Uspostave internet „free“ zone. I-faza: Elaborat izvedivosti.	Analiza pokrivenosti signalom s mogućnošću uspostave bežične mreže „mini odašiljući“. Ekonomski i socijalni učinci uspostave sustava.	100.000,00 kn
14.	Nadogradnja osnovne škole te izgradnja školske sportske dvorane uz školu.	Izrada idejnog, glavnog i izvedbenog projekta za nadogradnju škole i sportsku dvoranu. Nadogradnje osnovne škole i izgradnja sportske dvorane.	12.000.000,00 kn
15.	Izrada programa i projektne dokumentacije za izgradnju i uređenje mjesnog trga sa crkvom, muzejom i drugim kulturnim sadržajima.	Izrada programa gradnje, rasprava sa zainteresiranim subjektima. Na temelju programa gradnje izrada idejnog rješenja i idejnog projekta. Nakon ishoda lokacijske dozvole izrada glavnog i izvedbenog projekta.	500.000,00 kn

16.	Program aktivne zemljišne politike i implementacije dokumenata prostornog uređenja - I faza: Elaborat izvodivosti.	Elaborat sadrži a) analizu korištenja građevinskog područja naselja Tučepi, sa današnjim financijskim učincima za javne prihode; b) mjere i postupke za uređenje građevinskog zemljišta (sređivanje katastra zemljišta i zemljišne knjige, katastra vodova i GIS baze podataka); c) očekivane financijske učinke korištenja uređenog građevinskog zemljišta po javne prihode.	500.000,00 kn
17.	Nova katastarska izmjera za općinu Tučepi.	Izrada novog katastra nekretnina za Općinu Tučepi.	6.000.000,00 kn
18.	Izgradnja sportsko-rekreacijske zone „Ravnice“; I faza.	I faza obuhvaća; Izrada geodetske podloge 1:2000. Izrada Urbanističkog plana uređenja.	500.000, 00 kn

Financiranje gore navedenih projekata moguće je iz više izvora, pojedinačno ili zajedno prema dogovorenim udjelima, i to:

- proračuna općine Tučepi;
- sredstvima zainteresiranih poduzetnika (vlastita ili kreditna);
- proračunskih i izvanproračunskih izvora županije i RH;
- fondovi EU

Proračun općine Tučepi

Proračun općine Tučepi za jednu proračunsku godinu (2010) iznosi cca. 7.000.000,00 kuna. Obzirom da je cca 70% proračuna općine određeno za redovno funkcioniranje općine ("hladni pogon općine", javne ustanove i druge obveze), za financiranja projekata može se usmjeriti oko 30% općinskog proračuna.

Sredstva zainteresiranih poduzetnika

Pojedine projekte financirati će dijelom ili u cjelini zainteresirani poduzetnici (investitori) vlastitim sredstvima (iz akumulacije) ili korištenjem kredita.

Proračunski i izvanproračunski izvori županije i RH.

Financiranje razvojnih projekata s **županijske razine** moguće je iz županijskog proračuna, tj. iz njegovog dijela za kapitalne investicije i financiranje razvojnih programa. Financiranje iz Županije odvija se putem četiri programa:

- a) Program „Razvitak malog i srednjeg poduzetništva“

- b) Program „Poljoprivreda“
- c) Jamstveni fond za razvoj poduzetništva
- d) Jamstveni fond za razvoj zelenog poduzetništva

Programom „*Razvitak malog i srednjeg poduzetništva*“ želi se unaprijediti razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Program uključuje mjere kojima se želi, kroz subvenciju kamata i potpore, potaknuti utemeljenje i razvoj poduzetništva.

Programom „*Poljoprivreda*“ financira se niz aktivnosti značajnih za razvoj poljoprivredne proizvodnje, kao što su Program podizanja trajnih nasada te Fond za razvitak poljoprivrede i agroturizma.

Program "*podizanja dugogodišnjih nasada*" ima za cilj potaknuti podizanje dugogodišnjih nasada posebno vinove loze i masline, ali i ostalih vrsta. Financiranje se provodi na način da svi sudionici u programu, Županija, općina odnosno grad i poljoprivrednik osiguraju po jednu trećinu sredstava od nabavne cijene sadnica.

Iz *Fonda za razvitak poljoprivrede i agroturizma* Županija osigurava povoljna financijska sredstava za razvoj poljoprivredne proizvodnje. Cilj ove aktivnosti je kreditno praćenje poljoprivrednih gospodarstava u realizaciji njihovih programa.

Jamstveni fond za odobravanje kredita poduzetničkim projektima osigurava jamstva samo za dugoročne, investicijske kredite (za kupnju, izgradnju, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata, nabavu opreme ili pojedinih dijelova opreme).

Jamstvenog fond za razvoj zelenog poduzetništva namijenjen je gospodarskim subjektima iz sektora poljoprivrede, turizma, ribarstva/marikulture s poduzetničkim idejama kojima se naročito doprinosi očuvanju i održivom korištenju prirodnih vrijednosti.

Financiranje razvojnih projekata sa **nacionalne razine** moguće je izravno iz proračuna RH u okviru pojedinih resora, za kapitalne investicije putem transfera, te iz izvanproračunskih fondova.

HBOR je značajnim dijelom također usmjeren na kreditiranje pojedinih razvojnih programa, bilo jedinica lokalne samouprave ili poduzetništva, te osiguranje financijskih sredstava po uvjetima povoljnijim od komercijalnih.

Financiranje iz fondova EU

Pretpristupni programi pomoći EU-a usmjereni su na pružanje financijske i tehničke pomoći zemljama kandidatkinjama u procesu priprema za punopravno članstvo u Europskoj uniji. Ispravna, transparentna i učinkovita potrošnja proračuna EU-a provodi se kroz pažljivo planiranje temeljeno na različitim vrstama dokumenata. EU pruža podršku strategijama i programima nacionalnog razvoja kroz odgovarajuće financijske instrumente koje određuje Europska komisija:

- Instrumente namijenjene zemljama članicama poput Strukturnih fondova EU-a, Kohezijskog fonda, fondova EU-a u području ruralnog razvoja i ribarstva,
- Pretpristupne instrumente namijenjene zemljama koje se pripremaju za priključenje EU-u, primjerice PHARE, ISPA i SAPARD, koji su nakon 2007. zamijenjeni Instrumentom za pretpristupnu pomoć (IPA)

- Financijske instrumente namijenjene trećim zemljama, primjerice OBNOVA i CARDS

Općenito je pravilo da projekte za koje se traži (su)financiranje iz pretpristupnih fondova prijavljuju tijela javnog i nevladinog sektora država korisnica pretpristupne pomoći EU-a, dok su natječaji za provedbu projekata u kojima se traže konzultantske usluge, dobavljači opreme i izvođenje radova otvoreni kako za javni, tako i za privatni sektor. Iznimka su aktivnosti horizontalnog tipa (predlažu ih državna tijela ili nevladin sektor) u svrhu promicanja razvoja poduzetništva, uključivanja u obrazovne aktivnosti kojima se jačaju znanja cjelokupne poslovne zajednice, aktivnosti kojima se podupire povezivanje s tvrtkama iz država članica EU-a ili se podupiru određene aktivnosti izvoznih kompanija u sektoru malog i srednjeg poduzetništva.

Tablica 4. Pregled EU fondova

Instrumenti		Financijska perspektiva	
		2000.-2006.	2007.-2013.
Za države nečlanice	Programi	CARDS	IPA
		Pretpristupni programi (PHARE, ISPA, SAPARD)	
Za države članice	Programi Zajednice	FP6 (istraživanje i razvoj)	FP7 (istraživanje i razvoj)
		MAP (poduzetništvo), IEE (energija), e-Content, e-TEN i Modinis (informacijsko društvo)	CIP
		Carine 2007	Carine 2013
		Fiscalis 2007	Fiscalis 2013
		Akcije zajednice na području zapošljavanja, Ravnopravnost spolova, Borba protiv socijalne isključenosti, Borba protiv diskriminacije	Progres
		Erasmus (visokoškolsko obrazovanje), Leonardo da Vinci (strukovno obrazovanje i osposobljavanje), Socrates (školsko obrazovanje), e-learning	ILLP
		Media	Media 2007
		Mladi	Mladi u akciji
		Marco Polo	Marco Polo II
	Instrumenti kohezijske, poljoprivredne i ribarske politike	Kohezijski fond	Instrumenti kohezijske politike: • regionalni – ERDF • socijalni – ESF • Kohezijski fond Instrumenti poljoprivredne politike • ruralni razvoj – EAFRD • garancije – EAGF Instrument ribarske politike - EFF
		Strukturni fondovi: • regionalni – ERDF • socijalni – ESF • poljoprivredni – EAGGF • ribarski – FIFG Uključujući inicijative – INTERREG, EQUAL, LEADER i URBAN	

izvor: Europski fondovi za hrvatske projekte

Instrument pretpristupne pomoći (IPA) pruža pomoć unutar okvira Europskog Partnerstva za potencijalne zemlje kandidatkinje i Pristupnog partnerstva zemalja kandidatkinja. Njegova financijska vrijednost do 2012. godine iznosi 784,4 milijuna eura.

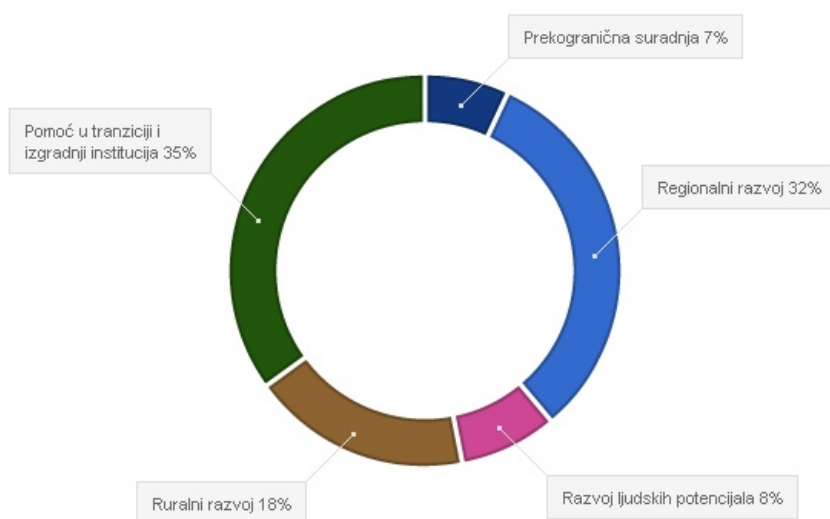
IPA je stvoren kao fleksibilni instrument sastavljen od pet komponenti, s glavnim ciljem pomoći u izgradnji institucija i vladavine prava, ljudskih prava, uključujući i temeljna prava, prava manjina, jednakost spolova i nediskriminaciju, administrativne i ekonomske reforme, ekonomski i društveni razvoj, pomirenje i rekonstrukciju te regionalnu i prekograničnu suradnju.

Program IPA sastoji se od sljedećih komponenti:

1. Pomoć u tranziciji i jačanje institucija; predstavlja svojevrsan neposredan nastavak aktivnosti iz programa Phare, uz iznimku komponente ekonomske i socijalne kohezije;
2. Regionalna i prekogranična suradnja; financira zajedničke prekogranične aktivnosti između država korisnica programa IPA, kao i njih te država članica Europske unije (primjer takve suradnje su prekogranični projekti između Hrvatske i Slovenije ili Hrvatske i Italije);

3. Regionalni razvoj; sastavnica koja predstavlja nastavak programa ISPA i komponente ekonomske i socijalne kohezije programa Phare a financira infrastrukturne projekte većih razmjera na području zaštite okoliša i prometa, kao i programe poticanja nacionalne konkurentnosti te ujednačenog regionalnog razvoja. Ova sastavnica programa IPA predstavlja pripremu za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj nakon pristupanja EU;
4. Razvoj ljudskih resursa; preteča Europskog socijalnog fonda financira projekte na području socijalne kohezije u svrhu ostvarivanja ciljeva Europske strategije za zapošljavanje;
5. Ruralni razvoj; neposredno se nastavlja na program SAPARD i osigurava financijska sredstva za projekte primjene pravne stečevine na području poljoprivrede, kao i one kojima se promiče razvoj u ruralnim područjima.

Graf 1: Raspodjela IPA sredstava

Izvor: Europski fondovi za hrvatske projekte

Mogućnosti financiranja iz EU fondova nakon pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji

Strukturni fondovi

Strukturni fondovi i Kohezijski fond EU u službi su Kohezijske politike EU. Cilj ove politike, koja iznosi preko trećine proračuna EU, je ostvariti gospodarsku i društvenu koheziju odnosno ujednačen razvoj unutar Europske unije. Iz ovih se fondova stoga financiraju razvojni projekti koji doprinose smanjivanju razlika između razvijenijih i manje razvijenih dijelova EU kao i promicanju ukupne konkurentnosti europskog društva i gospodarstva.

Ovi su fondovi na raspolaganju zemljama članicama Europske unije koje imaju potrebe za dodatnim EU ulaganjima u ujednačen i održiv gospodarski i društveni razvoj. Hrvatska će imati pravo na sredstva iz ovih fondova nakon stupanja u članstvo EU.

U pretpristupnom razdoblju, Hrvatska i ostale zemlje kandidatkinje za članstvo imaju se priliku pripremiti za upravljanje i korištenje tih fondova putem pretpristupnog programa IPA.

Fondovi iz kojih se financira Kohezijska politika EU:

I. Strukturni fondovi:

1. Europski socijalni fond (European Social Fund, ESF)
2. Europski fond za regionalni razvoj (European Fund for Regional Development, ERDF)

II. Kohezijski fond (Cohesion Fund, CF)

Europski socijalni fond (ESF) predstavlja glavni financijski instrument Europske unije za ostvarivanje strateških ciljeva politike zapošljavanja. Fond osigurava podršku europskim regijama koje su pogođene visokom stopom nezaposlenosti.

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) služi smanjivanju razlika u razvoju pojedinih zemljopisnih područja ili između određenih socijalnih grupa.

Kohezijski fond (Cohesion Fund, CF) financira projekte kojima se unapređuje okoliš i razvija prometna infrastruktura određena kao sastavni dio Trans-europske prometne mreže. Na sufinanciranje projekata u iznosu od najviše 80-85% pravo imaju države članice čiji je bruto domaći proizvod ispod 90% prosjeka Europske zajednice i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Kohezijski fond otvoren je Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj te, nakon proširenja u svibnju 2004. godine, i novim državama članicama Unije.

U proračunskom razdoblju od 2007. do 2013. gore navedeni fondovi raspolažu s 347,4 milijardi eura, od čega će 82 posto biti uloženo u najsiriromašnije europske regije.

Mogućnosti financiranja za Splitsko - dalmatinsku županiju, pa tako i za općinu Tučepi, su također kroz programe prekogranične suradnje i to kroz: Jadranske prekogranične suradnje, Prekogranične suradnje s BiH, Prekogranične suradnje sa Crnom Gorom, transnacionalne suradnje Mediteran i transnacionalne suradnje Jugoistočna Europa.

Europski fondovi za potporu provedbe Zajedničkih politika EU:

Poljoprivredne politike:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Ribarske politike

- Europski fond za ribarstvo

Ovdje ćemo se pobliže osvrnuti na politike vezane za ruralni razvoj (u okviru zajedničke poljoprivredne politike EU), obzirom da područje općine Tučepi prema definiciji OECD-a spada u ruralno područje³.

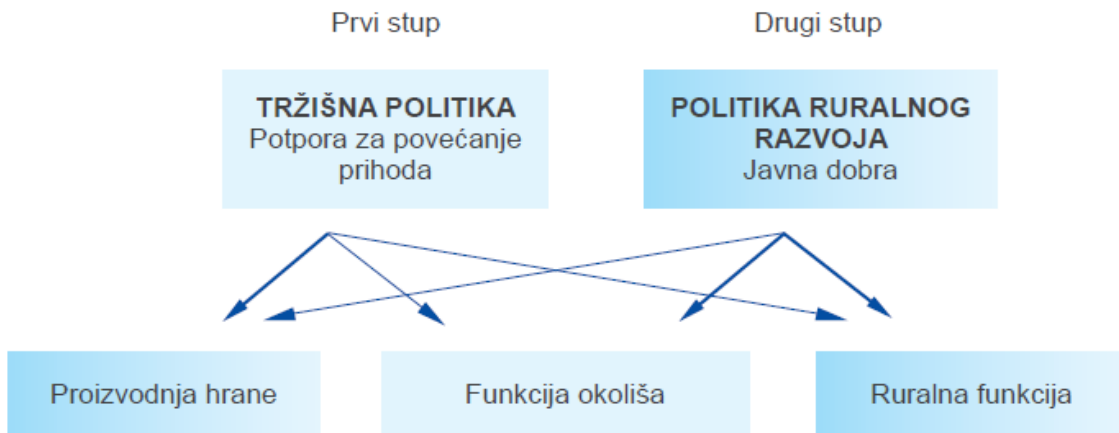
Ruralni razvoj se naglašava obzirom na činjenicu da 60 % stanovništva 27 zemalja članica Europske unije živi u ruralnim područjima, a u Republici Hrvatskoj prema Strategiji ruralnog razvoja na regionalnoj razini (NUTS 3 – županije u Republici Hrvatskoj) i prema kriteriju OECD-a, ovisno o udjelu stanovništva u regiji koje živi u ruralnim lokalnim područjima, Splitsko dalmatinska županija spada u "značajno ruralnu regiju" (15 – 50 % stanovništva regije živi u lokalnim ruralnim područjima). Naime, 91,6 % ukupnog područja Republike

³ Međutim, u svrhu provedbe politike ruralnog razvoja, kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja koristi se definicija OECD-a, koja se temelji na gustoći naseljenosti stanovništva. Na lokalnoj razini (LAU 1/2 – općine, gradovi u Republici Hrvatskoj), područja se klasificiraju kao ruralna ili urbana temeljem praga od 150 stanovnika na km². (Strategija ruralnog razvoja RH do 2013.).

Hrvatske klasificira se kao ruralno područje, a 8,4 % kao urbano područje. Zbog toga je **politika ruralnoga razvoja**, koja se provodi u okviru zajedničke poljoprivredne politike EU, **od vitalne važnosti**.

Zajednička poljoprivredna politika EU temelji se na dva stupova: **tržišnoj politici** (potpora za povećanje prihoda) i **politici ruralnog razvoja** (javna dobra).

Shematski prikaz

Izvor: Europski fondovi za hrvatske projekte

Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

Kao u i slučaju Strukturnih instrumenata koji podupiru ciljeve Kohezijske politike, Strateške smjernice za ruralni razvoj definirale su u strateški smjer Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

EPFRR ima tri prioriteta cilja, pod kojima se mogu financirati:

- 1) Jačanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva,
- 2) Poboljšanje okoliša i krajolika,
- 3) Poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i postizanje raznolikosti ruralnoga gospodarstva.

Shematski prikaz tematskih prioriteta aktivnosti zajedničke poljoprivredne politike.

U okviru programa pomoći iz fondova EU, posebnu u djelu provedbe zajedničke poljoprivredne politike EU definiran je pristup „LEADER“, kao mehanizam provedbe mjera politike ruralnog razvoja Europske unije, koji između ostalog obuhvaća mjeru „Pripremu i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“.

LEADER se odnosi na lokalne razvojne strategije koje obuhvaćaju integrirajuće i multisektorske aktivnosti, koje se razrađuju i primjenjuju pristupom odozdo prema gore. Također je važno osnivanje lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) koje će voditi cjelokupan proces koji uključuje inovacije, suradnju i umrežavanje.

U cilju korištenja sredstva iz strukturnih fondova iz programa „LEADER“ potrebno je osnovati „Lokalnu akcijsku grupu“ (u daljnjem tekstu LAG) kao oblik javno-privatno partnerstva predstavnika javnog, gospodarskog i civilnog sektora određenog ruralnog područja.

Komponenta Ruralni razvoj nudit će nove mogućnosti za prijavitelje iz Splitsko-dalmatinske županije, jer će nove mjere 301 i 302 omogućiti prijavljivanje jedinica lokalne samouprave i malih poljoprivrednih proizvođača, što do sada nije bilo moguće i što je i jedan od razloga slabe iskorištenosti ove komponente.

6.2. Institucionalni okvir

1. Nacionalna razina

Programi EU uspostavljaju se i provode kroz prilično složeni sustav sastavljen od institucija EU i države korisnice. Životni ciklus programa započinje njegovom pravnom uspostavom koju inicira Europska komisija, a ovisno o proceduri pravnu osnovu donosi samo Vijeće ili Vijeće i Europski parlament. Pravna osnova, tj. odluka ili uredba o pokretanju programa, osim što određuje visinu proračuna te ciljeve i aktivnosti programa, također određuje i način na koji se program provodi, tj. institucije koje su uključene u njegovu provedbu.

Provedba programa EU može se podijeliti u sljedeće glavne faze:

- programiranje (definiranje strateških i operativnih dokumenata, identificiranje i formuliranje

projekata),

- provedba (raspisivanje natječaja, ugovaranje, plaćanje, tehnička provedba projekata),
- revizija,
- nadzor,
- evaluacija.

Sustavi upravljanja i kontrole u državi korisnici sastoje se od sljedećih instanci; na nacionalnoj razini svim su programima zajednički nacionalni koordinator pomoći te nacionalni dužnosnik za ovjeravanje na čelu Nacionalnog fonda. Nacionalni koordinator pomoći zadužen je za koordinaciju pripreme i praćenja provedbe programa dok je nacionalni dužnosnik za ovjeravanje odgovoran za cjelokupnu financijsku provedbu programa. Operativna struktura razlikuje se od programa do programa, a odgovorna je za osmišljavanje i provedbu programa te za provedbu mjera i projekata unutar programa. Unutar nje potrebno je uspostaviti sustave upravljanja i kontrole te unutarnje revizije. Osim unutarnjoj reviziji, provedba programa podliježe i vanjskoj reviziji i to od strane zemlje korisnice kao i od revizorskih tijela Europske komisije, a u slučajevima kada postoji osnovana sumnja u nepravilnosti i pronevjeru i Europskog revizijskog suda. Provedbene strukture u državama članicama uključuju upravljačko tijelo, revizijsko tijelo i tijelo za ovjeravanje, uz mogućnost uspostave posredničkih tijela koja mogu preuzeti neke od funkcija upravljačkih tijela.

Tablica 5. Sustav upravljanja i kontrole EU projekata

Faza operacionalizacije pretprijetnih programa	Odgovornost / sustav upravljanja i kontrole	
	EU	Zemlja korisnica
Uspostava programa	Vijeće (i Europski parlament)	Dužnosnik nadležan za akreditaciju
Programiranje	Europska komisija, Upravni odbor (zemlje članice)	Nacionalni IPA koordinator, Operativne strukture - provedbena agencija (PA), upravljačko tijelo, jedinice za provedbu projekata (JPP)
Provedba programa	Europska komisija, Upravni odbor (zemlje članice)	Nacionalni dužnosnik za odobravanje (NDO), Nacionalni fond Operativne strukture - provedbena agencija (PA), jedinice za provedbu projekata (JPP) ili upravljačko i certifikacijsko tijelo (uključujući posrednička tijela),
Revizija	Revizori Europske komisije, Europski revizijski sud	Interna revizija Operativnih struktura Revizijsko tijelo
Nadzor programa	Europska komisija, Upravni odbor (zemlje članice)	Nacionalni IPA koordinator Operativne strukture Nadzorni odbor
Evaluacija programa	Europska komisija (najčešće preko ugovornih evaluatora)	Nacionalni IPA koordinator Operativne strukture

Izvor: Europski fondovi za hrvatske projekte

DRŽAVNE INSTITUCIJE ZADUŽENE ZA PROVEDBU PROGRAMA EU U RH

1. SAFU – Središnja agencija za financiranje i ugovaranje

Nadležnosti SAFU određene su Uredbom, kojom se regulira preuzimanje svih prava i obveza Uprave za financiranje i ugovaranje programa i projekata pomoći Europske unije - Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje u Ministarstvu financija - na Agenciju.

Kao Provedbena agencija, SAFU je nadležna za cjelokupno upravljanje sredstvima, natječajne procedure, ugovaranje, plaćanja, računovodstvo te izvještavanje o financiranju cjelokupne nabave u decentraliziranom sustavu provedbe programa iz EU fondova u Hrvatskoj.

SAFU je glavni promotor pravila i procedura EU u procesu nabave i poveznica između **Delegacije Europske unije** u Hrvatskoj i drugih javnih tijela. SAFU prosljeđuje tehničku proceduru resornim ministarstvima, odnosno tijelima državne uprave. Voditelji projekata i Jedinice za provedbu projekta u svim tijelima državne uprave odgovorne su SAFU.

2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju odgovorna je za provedbu mjera nacionalnih potpora i pretpripravnih programa za poljoprivredu i ruralni razvoj te po ulasku u EU i mjera Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije. Tijekom tog procesa Agencija vrši detaljne kontrole korisničkih zahtjeva, odobrava a potom i pravodobno isplaćuje novčane poticaje i naknade svojim krajnjim korisnicima, u skladu sa nacionalnim i europskim zakonodavstvom.

ZADACI

- Uspostava i provedba integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) kojim se odobravaju, prate i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima
- Uspostava sustava za identifikaciju zemljišnih parcela - ARKOD
- Interventne mjere za uređenje tržišta

Danom ulaska RH u Europsku uniju Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) bit će spremna provoditi mjere tržišne politike i programa ruralnog razvoja koje se financiraju iz Europskog fonda za garancije u poljoprivredi (EAGF), Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) te Europskog ribarskog fonda (EFF) u punoj sukladnosti s europskim pravilima i zakonodavstvom.

3. AMPEU – Agencija za mobilnost i programe EU

Agencija za mobilnost i programe Europske unije (AMPEU) javna je ustanova koja se bavi mobilnošću, promocijom i provedbom programa Europske unije koji se tiču obrazovanja i mladih. AMPEU je osnovana u listopadu 2007. stupanjem na snagu Zakona o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 107/07).

AMPEU provodi sljedeće programe:

- Program za cjeloživotno učenje (Lifelong Learning Programme)
- Mladi na djelu (Youth in Action)
- Euraxess (mobilnost istraživača u Europi)

i promovira sljedeće inicijative i programe:

- Europass (skup dokumenata sa svrhom transparentnosti kvalifikacija)
- Erasmus Mundus (uspostavljanje međunarodnih združenih diplomskih i doktorskih studija)

Misija Agencije za mobilnost i programe EU uključuje pružanje međunarodnih prilika za učenje što većem broju hrvatskih građana u bilo kojem razdoblju njihovog života, tako promičući ideju cjeloživotnog učenja kao glavnog pogona napretka. Iz tog razloga Agencija kontinuirano objavljuje natječajne za sudjelovanje u navedenim programima, informira javnost o aktivnostima programa, pruža potporu prilikom mobilnosti, savjetuje potencijalne korisnike, izvršava odabir pristiglih prijava te dodjeljuje novčana sredstva za realizaciju odabranih projekata. Agencija također nadzire provedbu projekata te prati regularnost trošenja dodijeljenih financijskih sredstava.

Agencija kontinuirano surađuje s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Europskom komisijom te ostalim institucijama koje se bave cjeloživotnim učenjem, pitanjima mladih te mobilnošću istraživača.

2. Županijska razina

Vodeću ulogu u provedbi Strategije ima **Splitsko-dalmatinska županija**. Skupština Splitsko-dalmatinske županije usvaja Strategiju te nakon usvajanja redovito prati njezinu provedbu analizom godišnjih izvješća. Također, Skupština poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. Župan usklađuje aktivnosti svih županijskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad izvršenjem tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvještavanjem Skupštine o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svoga djelokruga upravni odjeli Županije prate provedbu, pripremaju i provode županijske razvojne projekte te obavljaju druge poslove od važnosti za provedbu ŽRS koji su im propisima ili aktima županijskih tijela povjereni. Sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju (NN 153/09) i Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijske razvojne strategije (54/10), obveza je svake županije donijeti temeljni planski dokument razvoja županije poštujući načelo partnerstva. Stoga je u izradu, provedbu i praćenje provedbe uključen cijeli niz aktera:

- **Županijsko partnersko vijeće** predstavlja savjetodavno tijelo na razini jedinice područne (regionalne) samouprave koje se ustrojava radi savjetovanja u izradi, provedbi i praćenju planskih dokumenata jedinice područne (regionalne) samouprave, usuglašavanja različitih subjekata te njihovog sudjelovanja u planiranju razvoja na području jedinice (regionalne) samouprave. Administrativne i stručne poslove za potrebe ŽPV-a obavlja RERA SD županije. Županijsko partnersko vijeće SD županije broji 41 člana, s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora. Uloga ŽPV-a u izradi i provedbi strategije je nadzorna i savjetnička, odnosno ŽPV je zaduženo da daje mišljenja na sadržaj ŽRS, predložene mjere i projekte u funkciji provedbe strategije te ocjenjuje uspješnost provedbe.
- Kao regionalni koordinator za područje Splitsko dalmatinske županije, sukladno članku 4. Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe **RERA SD** obavlja sljedeće poslove: izrada akcijskog plana, praćenje provedbe strategije, koordinacija poslova vezanih uz središnju elektroničku bazu razvojnih projekata, koordinacija aktivnosti jedinica lokalne samouprave vezanih uz regionalni razvoj te sudjelovanje u aktivnostima vezanim uz razvoj potpomognutih područja. Nadalje RERA SD ima i sljedeće zadatke: sudjelovanje u radu partnerskih vijeća statističkih regija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju, sudjelovanje u izradi razvojnih projekata statističke regije, suradnja s drugim regionalnim koordinatorima radi stvaranja i provedbe zajedničkih projekata,

prikupljanje i obrada prispjelih razvojnih projekata i drugi poslovi vezani uz provedbu koje joj povjeri župan.

- **Javni sektor** uključuje jedinice lokalne samouprave i niz institucija i organizacija iz javnog sektora (osnovne i srednje škole, Sveučilište u Splitu, znanstveno istraživački instituti, Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje, JU za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima, Hrvatske vode, Hrvatske šume, Županijska uprava za ceste, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Turistička zajednica Splitsko dalmatinske županije i ostale javne institucije) s područja Splitsko-dalmatinske županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Osim toga, javni je sektor dao svoj doprinos u izradi Županijske razvojne strategije, bilo kroz sudjelovanje u Radnoj skupini ili Županijskom partnerskom vijeću.
- **Organizacije civilnog društva (OCD)** važan su dionik u izradi i provedbi županijske razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u pripremi i provedbi projekata s eksternim izvorima financiranja, kao i procjeni potreba lokalne zajednice. OCD mogu aktivno utjecati na priljev dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova u županiju za financiranje aktivnosti koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju.
- **Privatni sektor** sudjeluje u izradi i provedbi ŽRS kroz svoje predstavnike u županijskom partnerskom vijeću. U radu ŽPV-a tako sudjeluju predstavnici HUP-a, HGK, HOK-a te drugi.

3. Lokalna razina

Jedinice lokalne samouprave provode aktivnosti unutar mjera u kojima su određene kao ključni akteri, prijavljuju razvojne projekte za županijsku bazu te provode razvojne projekte. Poželjno je i osnivanje različitih radnih skupina, čija je dužnost redovito sastajanje, izrada projekata za županijsku razvojnu strategiju i praćenje provedbe projekata.

Ključnu ulogu u razvojnom upravljanju ima **Općinsko vijeće** (11 članova), predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, koje raspravlja i donosi temeljne razvojne dokumente. Jednako tako važnu ulogu u sustavu lokalnog prezidencijalizma ima čelništvo lokalne izvršne vlasti - **Općinski načelnik** sa zamjenikom. Izvršna komponenta lokalnog političkog sustava ima presudnu ulogu u formuliranju, predlaganju i implementaciji razvojne politike, odnosno razvojnih projekata.

Jedinstveni upravni odjel (sa 3 službenika), kao upravno tijelo, ujedno je jedino operativno-stručno tijelo.

Na lokalnoj razini kao akteri ili dionici javljaju se **organizacije civilnog društva** (udruge), ispostave **institucija javnog sektora** na području Tučepi te **poduzetnici**.

Na području Tučepi ne postoje odgovarajuće stručne institucije razvojnog upravljanja (agencije i sl.), te je, obzirom na skromnu strukturu upravno-stručnog tijela u općini, kapacitet lokalnih institucija za razvojno upravljanje i planiranje nedostatan. Općina se stoga oslanja na pribavljanje usluga od strane specijaliziranih profesionalnih institucija.

Osnivanjem Lokalne akcijske grupe za podbiokovske općine (i Grad Vrgorac) postići će se razvojna integracija prirodno-geografske i funkcionalne razvojne cjeline, čime će se kapaciteti razvojnog upravljanja povećati.

7. DODACI

7.1. Razrada programa i projekata prema logičkoj matrici

Projekt 1.

1.	Naziv projekta	Razvoj ekstremnih sportova u općini Tučepi. <i>I-faza: Studija izvodivosti razvoja (ekstremnih) sportova u funkciji jačanja turističke ponude.</i>		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Studijom kao I fazom projekta će se analizirati prirodni i izgrađeni resursi Općine sa aspekta mogućnosti korištenja prostora za razvoj ekstremnih sportova, te analiza sadašnje turističke ponude i potražnje s ciljem ocjene izvodivosti i svrsishodnosti razvoja kapaciteta za ekstremne sportove. Studija će dati prijedlog mjera i aktivnosti razvoja sportske ponude (ekstremnih sportova) sa simulacijom učinaka na ukupnu turističku ponudu i povećane prihode od turizma.		
4.	Ciljevi projekta	a) Poboljšanje turističke ponude na području Podbiokovlja.		
		b) Razvoj ekstremnih sportova kao posebnih oblika ponude.		
5.	Svrha projekta	Ocjena moguće izvodivosti razvoja sadržaja za ekstremne sportove sa prijedlogom konkretnih mjera i aktivnosti za realizaciju projekta.		
6.	Rezultati projekta	a) Izrađena studija razvoja (ekstremnih) sportova		
		b) Osigurana jedna od pretpostavki za realizaciju sadržaja za razvoj (ekstremnih) sportova		
		c) Vodič (brošura) za realizaciju sadržaja i programa za ekstremne sportove sa simulaciju učinaka na turističku ponudu.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	100.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo	1.3. Razvoj turizma	1.3.1. Unaprjeđenje turističkih programa i proizvoda
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica i potencijalni poduzetnici za ulaganje u razvoj ekstremnih sportova. Mala i srednja poduzeća koja obavljaju djelatnosti u turizmu (ugostitelji, hotelijeri, turističke agencije, trgovci i sl.), iznajmljivači soba i drugi koji pružaju usluge u turizmu. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo		

Projekt 2.

1.	Naziv projekta	Revitalizacija pastirskog sela „Mali Vrv“ sa uređenjem pristupne prometnice, cca. 50 staja na cca.1,5 ha.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Pastirsko selo "Mali Vrv" je aglomeracija površine 1,5 ha sa 50 staja, koja je korištena za tradicionalno bavljenje stočarstvom u zaobalnom dijelu Tučepi. Danas je selo zapušteno i bez pristupne prometnice. Obnova tradicijskih naselja i tradicionalni gospodarskih jedinica značajna je sa aspekta očuvanja i prezentacije kulturne baštine područja, te je također važna u pogledu širenja turističke ponude novim atrakcijama. Projektom revitalizacije će se obnoviti postojeće staje (50) na površini cca. 1,5 ha te izgraditi pristupni put. Za projekt revitalizacije nužna je izrada geodetske podloge 1:2000, konzervatorskog elaborata i projekta adaptacije.		
4.	Ciljevi projekta	a) Obnova kulturne baštine.		
		b)Proširenje turističke ponude.		
		c)		
5.	Svrha projekta	Obnovljeno pastirsko selo sa izgrađenom pristupnom prometnicom.		
6.	Rezultati projekta	a) Obnovljeno pastirsko selo		
		b)Izgrađena pristupna prometnica		
		c)Dolazak i boravak posjetitelja		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	4.200.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo	1.3. Razvoj turizma	1.3.1. Unaprjeđenje turističkih programa i proizvoda
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica, vlasnici nekretnina, turističke agencije, poduzetnici u turizmu. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo.		

Projekt 3.

1.	Naziv projekta	<i>Obnova starog sela „Mravičići“ (stara uljara), sa obnovom tradicionalnih obrta u Mravičićima.</i>		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	<i>Staro selo, odnosno zaselak Mravičići, ruralna je aglomeracija u zaleđu, danas uglavnom napuštena, a veći dio građevina u derutnom je stanju. Obnovom će se zaštititi od daljnjeg propadanja, prezentirati kulturna baština područja, a ujedno i proširiti turistička ponuda. Projekt obnove Mravičića obuhvaća: izrada geodetske podloge 1:2000, prostorno- povijesna analiza, izrada kataloga građevina i sklopova sa mjerama sanacije, konzervacije i adaptacije. Obnova - adaptacija građevina i tradicionalnih obrta.</i>		
4.	Ciljevi projekta	<i>a) Obnovljena i prezentirana kulturna baština zaobalnog područja Tučepi</i>		
		<i>b) Proširenje turističke ponude</i>		
		<i>c)</i>		
5.	Svrha projekta	<i>Obnova (konzervacija i adaptacija) ruralne cjeline Mravičići sa prezentacijom, te obnova tradicionalnih zanata .</i>		
6.	Rezultati projekta	<i>a)Obnovljeno staro selo Mravičići.</i>		
		<i>b)Obnovljeni tradicionalni obrti.</i>		
		<i>c) Dolazak i boravak posjetitelja</i>		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	3.200.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo	1.3. Razvoj turizma	1.3.1. Unaprjeđenje turističkih programa i proizvoda
9.	Ciljne skupine projekta	<i>Općinska uprava, turistička zajednica, vlasnici nekretnina, obrtnici, turističke agencije, poduzetnici u turizmu. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo.</i>		

Projekt 4.

1.	Naziv projekta	Održivo i cjelovito korištenje (uređenje, održavanje) obalnog područja (3500 m). I - faza je studija održivog i cjelovitog korištenja obalnog područja.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Danas se 3500 m obale u Tučepima koristi kao plaža cca. 3000 m, a cca. 500 m je izgrađena obala. Obalna šetnica duž cijele obale osigurava neposrednu dostupnost moru. Za najveći dio obale, osim luke nautičkog turizma, nije utvrđen adekvatni način gospodarskog korištenja, a isto tako ne postoji gospodarska i ekološka valorizacija obalnog ruba. Projektom je potrebno izvršiti analizu postojećeg korištenja i zauzetosti, te valorizaciju prirodnih i izgrađenih resursa obalnog ruba, krajobraznu, urbanu i ekološku valorizaciju sa aspekta održivosti korištenja. Na temelju prostornih mogućnosti korištenja projekt će ponuditi optimalne načine korištenja sa prijedlogom mogućih institucionalnih i ekonomskih modela koji trebaju polučiti održivo korištenje sa zadovoljavajućim ekonomskim efektima.		
4.	Ciljevi projekta	a) Održivo i cjelovito korištenje obalnog područja.		
		b) Povećani javni prihodi korištenja obalnog područja.		
		c)		
5.	Svrha projekta	Novi pristup i način održivog korištenja obale optimalnim modelom uporabe (održivog korištenja, uređenja i održavanja), te jačanjem financijskih učinaka na javne prihode.		
6.	Rezultati projekta	a) Revalorizacija obale sa aspekta unapređenja korištenja obale.		
		b) Novi model korištenja i gospodarenja obalom.		
		c) Pokazatelji gospodarskog korištenja obale sa financijskim efektima.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	150.000,00 kn		
8.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo	1.3. Razvoj turizma	1.3.2. Poboljšanje turističke infrastrukture
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica, privatni sektor koji obavlja djelatnosti u turizmu te djelatnosti vezane za korištenje mora, civilni sektor (NVO) kojem je područje interesa održivo korištenje obale. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo.		

Projekt 5.

1.	Naziv projekta	Uređenje poljskih putova (vinski, maslinarski), tematskih staza te staza od naselja Tučepi uz JTC prema zaseocima (do izvorišta, polja, zaselaka i sl.) u dužini cca. 10 km.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Maslinici, vinogradi te atraktivna područja (vidikovci, izvori vode i sl.) u obalnom zaleđu nisu na zadovoljavajući način dostupni stanovništvu radi bavljenja poljoprivredom, te turistima u cilj širenja turističke ponude. Projektom se predviđa trasiranje i probijanje cca. 10 km putova do širine 3 m, izravnavanje planuma puta, izrada posteljice i nanošenje makadamskog pokrova.		
4.	Ciljevi projekta	a) Povećani kapaciteti poljoprivredne proizvodnje u općini Tučepi.		
		b) Proširenje turističke ponude kroz razvoj izletničkog i rekreativnih oblika turizma, kao i seoskih oblika turizma.		
		c)		
5.	Svrha projekta	Poboljšanje korištenja poljoprivrednih površina u zaleđu Tučepi. Širenje turističke ponude razvojem izletničkog i rekreativnih oblika turizma, te seoskih oblika turizma.		
6.	Rezultati projekta	a) Uređeni (prošireni i izravnati) postojeći poljski putovi.		
		b) Probijene i uređene nove dionice poljskih putova do poljoprivrednih površina, izvorišta vode i drugih atrakcija.		
		c)		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	700.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo.	1.3. Razvoj turizma	1.3.2 Poboljšanje turističke infrastrukture
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica, poljoprivredna domaćinstva, mala poduzeća koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, turističke agencije te ostali poslovni subjekti u turizmu. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo.		

Projekt 6.

1.	Naziv projekta	Povezivanje sakralnih objekata – crkava (8) s ciljem njihove prezentacije (Crkveno Zvono) u ukupnoj duljini 12 km.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Povezivanje sakralnih objekata- crkava (8) u obalnom zaleđu općine Tučepi kako bi se prezentirale crkve kao dio kulturne baštine te u funkciji zadovoljavanja duhovnih potreba građana i širenju turističke ponude. Projekt se realizira, izradom dokumentacije, izvođenjem radova na probijanju putova do crkava (širine 3 m), izravnavanjem planuma puta, izradom posteljice i nanošenjem makadamskog pokrova.		
4.	Ciljevi projekta	a) Ostvarenje raznolikosti turističke ponude. b) Potpunije zadovoljavanje duhovnih potreba građana.		
5.	Svrha projekta	Povezanost sakralnih objekata i prezentacija sakralnih objekata kao dijela kulturne baštine podbiokovskog područja.		
6.	Rezultati projekta	a)Izgrađeni i uređeni spojni putovi između crkava.		
		b)Prezentacija sakralnih građevina (crkava)		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	840.000,00		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo.	1.3. Razvoj turizma	1.3.2 Poboljšanje turističke infrastrukture
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica općine, župni ured, turističke agencije. Konačni korisnici: lokalno stanovništvo.		

Projekt 7.

1.	Naziv projekta	Proširenje kapaciteta marine za 80 vezova.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Izrada maritimnog rješenja, izrada UPU-a te izrada projekta za povećavanja priveznog kapaciteta u marini za 80 vezova. Izgradnja novog priveznog gata ujedno i valobrana u dužini cca. 300 m.		
4.	Ciljevi projekta	a) Ojačana uloga sektora nautičkog turizma u ukupnom gospodarstvu područja.		
		b)Povećani prihodi lokalne samouprave.		
		c)Povećan broj radnih mjesta u Tučepima.		
5.	Svrha projekta	Povećani privezišni kapacitet marine Tučepi. Povećani prihodi u sektoru nautičkog turizma.		
6.	Rezultati projekta	a) Izgrađena novi lukobran, odnosno povećan broj priveznih mjesta		
		b) Povećanje prihoda općine Tučepi po osnovi gospodarskih aktivnosti marine.		
		c) Nova radna mjesta u marini.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	45.000.000,00 kn		
8.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo.	1.3. Razvoj turizma	1.3.2 Poboljšanje turističke infrastrukture
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, nadležna županijska tijela za pomorstvo i morske luke, zainteresirana trgovačka društva za oblast nautičkog turizma, lokalni ugostitelji, pomorsko športsko društvo. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo, u prvom redu oni čije se aktivnosti vezane za turizam.		

Projekt 8.

1.	Naziv projekta	Izgradnja uljare sa punionicom u komunalno-servisnoj zoni.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Uljarska zadruga Tučepi	Uprava uljarske zadruge	
3.	Opis projekta	U komunalno-servisnoj zoni gradi se uljara na zemljištu cca. 1000 m ² , bruto razvijene površine 250 m2 sa pogonom za obradu maslina i proizvodnju maslinova ulja kapaciteta 1500 kg/sat s punionicom. Za realizaciju projekta potrebna je izrada UPU-a komunalno servisne zone, izrada projektne dokumentacije, rješavanje imovinsko pravnih odnosa te izgradnja pristupne ceste u dužini od 200 m.		
4.	Ciljevi projekta	a) Unapređenje poljoprivredne proizvodnje s posebnim naglaskom na eko proizvodnji. b)Otvaranje novih radnih mjesta.		
5.	Svrha projekta	Povećati kapacitet prerade maslina na području Tučepi te poticati proizvodnju maslinovog ulja u eko proizvodnji.		
6.	Rezultati projekta	a)Izgrađena uljara sa punionicom.		
		b)Povećana proizvodnja maslinova ulja.		
		c)Povećan broj radnih mjesta.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	3.500.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1.Konkurentno gospodarstvo	1.4. Razvoj poljoprivrede, lovstva ribarstva i marikulture	1.4.2. Vrednovanje i unapređivanje proizvodnje poljoprivrednih proizvoda s posebnim naglaskom na autohtonim sortama, pasminama i eko0 proizvodnji.
9.	Ciljne skupine projekta	Poljoprivredni proizvođači, mala poduzeća registrirana za poljoprivrednu proizvodnju, obiteljska poljoprivredna gospodarstva, uljarska zadruga. Konačni korisnici lokalno stanovništvo, a posebno vlasnici maslinika.		

Projekt 9.

1.	Naziv projekta	Izgradnja javnih garaža za 300 garažnih mjesta.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Projektiranje i izgradnja garaža unutar naselja Tučepi prema UPU-a, cca. 9000 m ²		
4.	Ciljevi projekta	a) Poboljšanje uvjeta odvijanja cestovnog prometa unutar naselja Tučepi		
		b)		
		c)		
5.	Svrha projekta	Povećan kapacitet parkirnog/garažnog prostora u naselju Tučepi.		
6.	Rezultati projekta	a) Izgrađena garaža		
		b)Smanjen broj parkiranih vozila izvan parkirnih prostora		
		c)		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	20.000.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštite prirode i okoliša	2.1. Podizanje kvalitete prometne infrastrukture	2.1.1. Razvoj cestovnog sustava.
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, MUP, komunalne ustanove, turistička zajednica. Konačni korisnk je lokalno stanovništvo, posebno vlasnici automobila.		

Projekt 10.

1.	Naziv projekta	Izgradnja bio - pročištača otpadnih voda naselja Tučepi.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Dio naselja Tučepi ispod JTC ima razdjelni sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda, čime nije u konačnici riješena odvodnja na zadovoljavajući način. Izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda sustav odvodnje za naselje Tučepi se kompletira.		
4.	Ciljevi projekta	a) Očuvanje čistoće obalnog mora.		
		b) Povećanje konkurentnosti turističke destinacije		
		c)		
5.	Svrha projekta	Podizanje kvalitete sustava odvodnje koji zadovoljava zahtijevane higijensko sanitarne standarde otpadnih voda.		
6.	Rezultati projekta	a) Dovođen sustav odvodnje Tučepi.		
		b)Osigurana izvrsna kakvoća obalnog mora.		
		c)		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	22.500.000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštite prirode i okoliša	2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	2.2.2. Podizanje kvalitete sustava odvodnje
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, komunalno vodovodno poduzeće, ekološke i sl. udruge. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo.		

Projekt 11.

1.	Naziv projekta	Energetska učinkovitost u sustavu javne rasvjete.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Izvođenje elektroinstalacijskih radova prema investicijskoj studiji energetske učinkovitosti		
4.	Ciljevi projekta	Postizanje energetske učinkovitosti u sustavu javne rasvjete.		
5.	Svrha projekta	Rekonstrukcija postojećeg sustava javne rasvjete sa "štedljivim" izvorima svjetla i alternativnim izvorima energije.		
6.	Rezultati projekta	a) Manja potrošnja električne energije za javnu rasvjetu i manji troškovi održavanja b) Prijavljen projekt za EU Fondove		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	1.640.740,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštita prirode i okoliša	2.3. Poboljšanje energetskog sustava, korištenje obnovljivih izvora energije i promicanje energetske učinkovitosti	2.3.4. Poticanje energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, elektrodistributer, koncesionar na održavanju sustava javne rasvjete. Kao konačni korisnik javlja se lokalno stanovništvo		

Projekt 12.

1.	Naziv projekta	Izgradnja vatrogasnog doma u komunalnoj zoni.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Radi povećanja razine zaštite od požara, na prometno dostupnijoj lokaciji u komunalnoj zoni potrebno je izgraditi vatrogasni dom. Za realizaciju projekta potrebna je: - izrada geodetske podloge; -izrada i donošenje UPU-a komunalno servisne zone; - rješavanje imovinsko pravnih odnosa; - izrada idejnog, glavnog i izvedbenog projekta vatrogasnog doma GBP cca. 1000 m ² ; - izgradnja vatrogasnog doma		
4.	Ciljevi projekta	Unapređenje javnih usluga te osiguranje veće razine zaštite od požara.		
5.	Svrha projekta	Povećanje kapaciteta snaga u sustavu zaštite i spašavanja, u prvom redu zaštite od požara.		
6.	Rezultati projekta	a) Izgrađen vatrogasni dom.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	11.522.500,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštita prirode i okoliša	2.4. Zaštita prirode i okoliša	2.4.3. Razvoj sustava zaštite i spašavanja
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, vatrogasna zajednica Splitsko dalmatinske županije, MUP, DVD Tučepi. Kao konačni korisnici su lokalno stanovništvo i stanovništvo susjednih općina.		

Projekt 13.

1.	Naziv projekta	Uspostave internet „free“ zone. I-faza: Elaborat izvedivosti.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Projekt uspostave slobodne internet zone važan je za podizanje kvalitete života područja u pogledu informiranja, obrazovanja i komuniciranja. Također je značajan kao dodatna kvalitetna ponuda u turizmu. U I fazi izrađuje se elaborat izvedivosti uspostave slobodne internet zone.		
4.	Ciljevi projekta	Podignuta razina kvalitete života u naselju Tučepi jačanjem informatičke pismenosti i korištenja računala na najširem planu obrazovanja, informiranja i komuniciranja.		
5.	Svrha projekta	Ocjena moguće izvedivosti razvoja slobodne internet zona naselja Tučepi, sa prijedlogom konkretnih aktivnosti za realizaciju projekta.		
6.	Rezultati projekta	a) Izrađen elaborat izvedivosti slobodne internet zone Tučepa. b)Prijavljen projekt na EU - Fondove.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	100.000,00		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		3. Razvoj ljudskih resursa i povećanje kvalitete života	3.3. Razvoj sustava odgoja i obrazovanja	3.3.1. Poboljšanje uvjeta za učenje i kvalitete rada u obrazovnim institucijama
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, mobilni operateri, kulturne i obrazovne institucije. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo.		

Projekt 14.

1.	Naziv projekta	Nadogradnja jedne etaže škole te izgradnja školske sportske dvorane uz školu.		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Radi osiguranja rada osnovne škole u jednoj smjeni projektom se predviđa podizanje još jedne etaže čime se znatno povećava kapacitet školskog prostora. Izgradnjom školske sportske dvorane osiguravaju se povoljni uvjeti sa razvoj sportske kulture.		
4.	Ciljevi projekta	Poboljšanje uvjeta za učenje i kvalitetu rada u obrazovnim institucijama te poboljšanje uvjeta za razvoj sporta i sportske kulture.		
5.	Svrha projekta	Povećanje fizičkog (prostornog) kapaciteta osnovne škole te osiguranje prostornih uvjeta za bavljenje sportom u okviru škole izgradnjom sportske dvorane.		
6.	Rezultati projekta	a)Dograđena osnovna škola		
		b)Izgrađena školska sportska dvorana		
		c)Poboljšana kvaliteta i dostupnost nastavnih i izvannastavnih programa		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	12.000.000,00		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		3. Razvoj ljudskih resursa i povećanje kvalitete života	3.3. Razvoj sustava odgoja i obrazovanja	3.3.1. Poboljšanje uvjeta za učenje i kvalitete rada u obrazovnim institucijama
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, nadležni ured državne uprave u SDŽ za obrazovanje, nadležni upravni odjela SDŽ za obrazovanje, nadležno Ministarstvo. Konačni korisnici su djeca školskog uzrasta, odnosno lokalno stanovništvo.		

Projekt 15.

1.	Naziv projekta	<i>Izgradnju i uređenje mjesnog trga sa crkvom, muzejom i drugim kulturnim sadržajima. I-faza: Izrada programa i projektne dokumentacije.</i>		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	<i>Mjesni trg kao javni prostor naselja Tučepi izuzetno je značajan za društvenu komunikaciju i identitet mjesta. Projektom se predviđa uređenje trga s crkvom, muzejom i drugim kulturnim sadržajima.</i> <i>U I fazi izradit će se program uređenja te planska i projektna dokumentacija.</i>		
4.	Ciljevi projekta	<i>Podizanje kvalitete života kroz reprodukciju javnih prostora i razvoj kulturnih sadržaja</i>		
5.	Svrha projekta	<i>Definiranje koncepta uređenja mjesnog trga sa konkretnim zahvatima u prostoru radi realizacije projekta, te stvaranje uvida u potrebne aktivnosti i financijsku konstrukciju projekta.</i>		
6.	Rezultati projekta	<i>a) Definiran program uređenja i gradnje sa urbanističkim i projektним rješenjem</i>		
		<i>b) Definirana financijska konstrukcija (budžet) za realizaciju projekta</i>		
		<i>c) Projekt prijavljen na EZ fondove</i>		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	500.000,00 kn		
8.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		<i>3. Razvoj ljudskih resursa i povećanje kvalitete života</i>	<i>3.5. Razvoj kulturnih sadržaja te očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine</i>	<i>3.5.3. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine</i>
9.	Ciljne skupine projekta	<i>Općinska uprava, nadležni konzervatorski odjel, turistička zajednica, župni ured, zainteresirane udruge.</i> <i>Kao konačni korisnici javlja se lokalno stanovništvo.</i>		

Projekt 16.

1.	Naziv projekta	Program aktivne zemljišne politike i implementacije dokumenata prostornog uređenja - I faza: Elaborat izvedivosti		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Načelnik općine	
3.	Opis projekta	Aktivnom zemljišnom politikom Država, županija i grad/općina osiguravaju i podupiru financijskim i drugim mjerama učinkovito gospodarenje prostorom na načelu prostorne održivosti razvitka radi unapređenja stanja na područjima od javnog i zajedničkog interesa, te uvjeta za skladan i cjelovit razvoj naselja i drugih područja. Program obuhvaća i aktivnosti pribavljanja i raspolaganja nekretninama za potrebe racionalnog uređenja, urbane obnove naselja i drugih područja, te upravljanje sredstvima stečenim u gospodarenju nekretninama. Elaborat izvedivosti definirat će relevantne sadržaje, mjere i aktivnosti za provedbu programa te odrediti organizacijske, materijalne i financijske pretpostavke provedbe programa i implementacije dokumenata prostornog uređenja.		
4.	Ciljevi projekta	Sustavno gospodarenje prostorom, podizanje kvalitete javnog prostora i infrastrukturne opremljenosti, reprodukcija novih javnih prostora, priprema prostora za izgradnju prema dokumentima prostornog uređenja (uređenje građevinskog zemljišta), te racionalno iskorištavanje ekonomske funkcije zemljišta, na načelima distribucijske pravednosti.		
5.	Svrha projekta	Ocjena moguće izvedivosti "Program aktivne zemljišne politike i implementacije dokumenata prostornog uređenja" sa prijedlogom konkretnih mjera i aktivnosti za realizaciju projekta, te nužnih inputa za strateško planiranje u lokalnoj zajednici.		
6.	Rezultati projekta	a) Izrađen elaborat izvedivosti za provedbu " Program aktivne zemljišne politike i implementacije dokumenata prostornog uređenja".		
		b) Prijavljen projekt na EU Fondove.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	500.000,00		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	4.1. Poboljšanje kvalitete upravljanja lokalne i regionalne samouprave	4.1.1. Razvoj sustava strateškog planiranja
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Državna geodetska uprava-ured za katastar, Porezna uprava, Općinsko sud - zemljišnik, Javna poduzeća, Lokalno komunalno poduzeće, nadležni uredi Državne uprave u županiji, nadležna upravna tijela županije. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo općine.		

Projekt 17.

1.	Naziv projekta	Nova katastarska izmjera za općinu Tučepi		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Za područje općine Tučepi postoji (pra)stari katastar (austrougarski) u mjerilu 1:2880, koji ne može zadovoljiti potrebe gospodarenja prostorom. Radi sustavnog gospodarenje prostorom i provođenja mjera zemljišne politike potrebno je izvršiti novu katastarsku izmjeru.		
4.	Ciljevi projekta	Poboljšano sustavno gospodarenje prostorom, vođenje zemljišne politike i provedba dokumenta prostornog uređenja.		
5.	Svrha projekta	Osiguranje jedne od temeljenih pretpostavki za sustavno gospodarenje prostorom, vođenje zemljišne politike i provedbu dokumenta prostornog uređenja izradom nove katastarske izmjere za područje Tučepa. Jednostavnije i lakše rješavanje imovinsko-pravnih pitanja kod realizacije važnih infrastrukturnih projekata općine.		
6.	Rezultati projekta	a) Izrađena nova katastarska izmjera i formirana nova zemljišna knjiga.		
		b) Prijavljen projekt na EU Fondove.		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	6.000.000,00		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	4.1. Poboljšanje kvalitete upravljanja lokalne i regionalne samouprave	4.1.1. Razvoj sustava strateškog planiranja
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, Državna geodetska uprava-ured za katastar, Porezna uprava, Općinsko sud - zemljišnik, Javna poduzeća, lokalno komunalno poduzeće. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo općine.		

Projekt 18.

1.	Naziv projekta	Izgradnja sportsko-rekreacijske zone „Ravnice“, I. faza		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Za prvu fazu izgradnje sportsko-rekreacijske zone „Ravnice“, nužna je izrada geodetske podloge u mjerilu 1:2000 te izrada Urbanističkog plana uređenja, koji je neophodan i zbog mogućeg angažiranja potencijalnih investitora za ulaganje u uređenje razmatranog prostora.		
4.	Ciljevi projekta	a) Zadovoljenje javnih potreba stanovništva u području športa i rekreacije		
		b) Pобољшanje turističke ponude na području Općine.		
5.	Svrha projekta	Svrha izgradnje sportsko-rekreacijske zone jest zadovoljenje potreba lokalnog stanovništva u području športa i rekreacije te poboljšanje turističke ponude. Izrada Urbanističkog plana uređenja je potrebna i zbog angažiranja potencijalnih investitora za ulaganje u predmetnu zonu.		
6.	Rezultati projekta	a) Izrađena geodetska podloga u mjerilu 1:2000		
		b) Izrađen Urbanistički plan uređenja		
		c)		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	500,000,00 kn		
8.	Uskladenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		1. Konkurentno gospodarstvo	1.3. Razvoj turizma	1.3.1. Unaprjeđenje turističkih programa i proizvoda
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, turistička zajednica, vlasnici nekretnina, obrtnici, turističke agencije, poduzetnici u turizmu. Konačni korisnik je lokalno stanovništvo.		

Projekt 19.

1.	Naziv projekta	Izgradnja vodospreme Podpeč i priključnih vodoopskrbnih cjevovoda		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Izgradnja vodospreme Podpeč s priključnim vodoopskrbnim cjevovodima obuhvaća: - izradu potrebne projektno-tehničke dokumentacije, - rješavanje imovinsko-pravnih odnosa sa RH i ostalim vlasnicima zemljišta, - izgradnja pristupnog puta do vodospreme, -izgradnja priključnih vodoopskrbnih cjevovoda, -izgradnja vodospreme „Podpeč“		
4.	Ciljevi projekta	Opskrbiti vodom tučepske zaselke te stvoriti preduvjete za razvoj ruralnog turizma i daljnji razvoj poljoprivredne proizvodnje (maslinarstvo, vinogradarstvo i voćarstvo)		
5.	Svrha projekta	Stvoriti preduvjete za razvoj gospodarskih aktivnosti u tučepskim zaselcima		
6.	Rezultati projekta	a) Izgrađeno 206,35 m vodoopskrbnog cjevovoda		
		b) Izgrađen pristupni put duljine 82,30 m		
		c) Izgrađena vodosprema kapaciteta 100 m3		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	1.400.000,00 kn		
8.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštite prirode i okoliša	2.2. Podizanje kvalitete komunalne infrastrukture	2.2.1. Podizanje kvalitete vodoopskrbnog sustava
9.	Ciljne skupine projekta	Općina Tučepi, poduzetnici (naročito u turizmu i poljoprivredi), a krajnji korisnici su stanovnici Općine Tučepi i turistički posjetitelji.		

Projekt 20.

1.	Naziv projekta	Gradnja pristupne ceste za komunalno - servisnu zonu "Tučepi" sa komunalnom infrastrukturom		
2.	Nositelj projekta	JLS/USTANOVA/ORGANIZACIJA	Odgovorna osoba	
		Općina Tučepi	Općinski načelnik	
3.	Opis projekta	Radi izgradnje komunalno – servisne zone u „Tučepima“ potrebno je izgraditi i opremiti pristupnu cestu, i to: 1. Izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju, 2. Otkupiti zemljište za potrebe izgradnje ceste, 3. izvršiti pripremne radove, 4. izvršiti zemljane radove, 5. napraviti kolničku konstrukciju, 6. izgraditi nogostupe, 7.izgraditi potporne zidove, 8. opremiti cestu, 9. izgraditi odvođe oborinske i fekalne vode te dovode vode, 10. postaviti javnu rasvjetu, 11. postaviti dtk instalacije 12. te ostalo sukladno izvedbenim dokumentima projekta.		
4.	Ciljevi projekta	Osiguran pristup komunalnoj – servisnoj zoni „Tučepi“ i započet razvoj prometne mreže ovog dijela naselja Tučepi, sukladno Urbanističkom planu uređenja naselja Tučepi sjeverno i južno od D8 („Glasnik Općine Tučepi“, br. 8/12 i 8/14).		
5.	Svrha projekta	Stvaranje preduvjeta za izgradnju i razvoj sadržaja komunalno – servisne zone u Tučepima te razvoj prometne mreže naselja prema važećim dokumentima prostornog uređenja.		
6.	Rezultati projekta	a) Izgrađeno 164 m nerazvrstane ceste i opremljeno svom potrebnom komunalnom infrastrukturom, uključujući javnu rasvjetu		
		b) Omogućen daljnji razvoj sustava komunalne infrastrukture za okolno građevinsko područje		
		c) Omogućena gradnja potrebnih sadržaja u komunalno-servisnoj zoni		
7.	Vrijednost projekta (u kunama)	2.400.000,00 kn		
8.	Usklađenost projekta s ciljevima, prioritetima i mjerama Razvojne strategije SDŽ 2011-2013.	Cilj	Prioritet	Mjera
		2. Razvoj infrastrukture, zaštita prirode i okoliša	2.1. Podizanje kvalitete prometne infrastrukture	2.1.1. Razvoj cestovnog sustava
9.	Ciljne skupine projekta	Općinska uprava, poduzetnici u komunalno – servisnoj zoni „Tučepi“, a krajnji korisnici su stanovnici Općine Tučepi		

